

REPUBLIKA SLOVENIJA

MINISTRSTVO ZA ŠOLSTVO IN ŠPORT

Center RS za poklicno izobraževanje

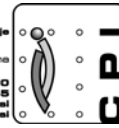
Ob železnici 1B, 1000 Ljubljana

tel.: 01/ 5884 200

faks: 01/ 5422 045

e-pošta: info@cpi.si

http://www.cpi.si

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

POROČILO O SPREMLJANJU ODPRTEGA KURIKULA V PROGRAMIH SREDNJEGA POKLICNEGA IN SREDNJEGA STROKOVNEGA IZOBRAŽEVANJA

**Center RS za poklicno izobraževanje
september 2010**

Pri načrtovanju in izvedbi ankete ter pripravi poročila so sodelovali:

Sodelavci Centra RS za poklicno izobraževanje:

Igor Leban, Tatjana Patafta, Špela Lenič, Tina Klarič, Karmen Stolnik

Zunanji sodelavci:

Metodološka podpora: dr. Jasna Mažgon, Filozofska fakulteta Ljubljana

Lektoriranje: Marina Jurjevič

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

377:373.5(0.034.2)
37.016(0.034.2)

POROČILO o spremljanju odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja [Elektronski vir] / zbral in uredil Igor Leban. - El. knjiga. - Ljubljana : Center RS za poklicno izobraževanje, 2010

Način dostopa (URL): <http://www.cpi.si/files/cpi/userfiles/Datoteke/evalvacija/PorociloOSpremljanjuOdp rtegaKurikulaVSPinSSI.pdf>

ISBN 978-961-6246-92-7
1. Leban, Igor

253270528

Poročilo o spremljanju odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja je pripravil Center RS za poklicno izobraževanje v okviru projekta ESS Sofinanciranje ključnih skupnih nalog za podporo uvajanju novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju v letih 2008–2010, in sicer v sklopu aktivnosti Kakovost pedagoških procesov: evalvacija izvedbenega kurikula, odprtega kurikula in priznavanja neformalnega znanja – aktivnost evalvacija priznavanja odprtega kurikula.

Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2008–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Vsebina gradiva v nobenem primeru ne odraža mnenja Evropske unije.

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:

Priznanje avtorstva – nekomercialno – deljenje pod enakimi pogoji.

V evalvaciji so sodelovale naslednje srednje šole:

- Biotehniška šola Maribor
- Biotehniška šola Rakičan
- Biotehniški center Naklo, Srednja šola
- Biotehniški izobraževalni center Ljubljana, Živilska šola
- Dvojezična srednja šola Lendava
- Ekonomska gimnazija in srednja šola Radovljica
- Ekonomska in trgovska šola Brežice, Poklicna in strokovna šola
- Ekonomska šola Ljubljana
- Ekonomska šola Murska Sobota, Srednja šola in gimnazija
- Ekonomska šola Novo mesto, Srednja šola in gimnazija
- Ekonomsko-storitveni izobraževalni center Kranj, Ekonomsko-trgovska šola
- Ekonomsko-storitveni izobraževalni center Kranj, Gradbeno-storitvena šola
- Elektrotehniško – računalniška strokovna šola in gimnazija Ljubljana
- Gimnazija Franca Miklošiča Ljutomer
- Gimnazija in ekonomska srednja šola Trbovlje
- Gimnazija in srednja kemijska šola Ruše
- Gimnazija Jurija Vege Idrija
- Gimnazija Kočevje
- Grm Novo Mesto – center biotehnike in turizma, Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija
- Grm Novo Mesto – center biotehnike in turizma, Srednja šola za gostinstvo in turizem
- III. gimnazija Maribor
- Izobraževalni center Piramida Maribor, Srednja šola za prehrano in živilstvo
- Lesarska šola Maribor, Srednja poklicna in strokovna šola
- Poslovno - komercialna šola Celje, Poklicna in strokovna šola
- Prometna šola Maribor, Srednja prometna šola in dijaški dom
- Srednja ekonomska in trgovska šola Nova Gorica
- Srednja ekonomska šola Celje
- Srednja ekonomska šola Ljubljana
- Srednja ekonomska šola Maribor

- Srednja elektro – računalniška šola Maribor, Poklicna in strokovna šola
- Srednja gostinska in turistična šola Izola
- Srednja gostinska in turistična šola Radovljica
- Srednja gozdarska in lesarska šola Postojna
- Srednja gradbena šola in gimnazija Maribor
- Srednja gradbena, geodetska in ekonomska šola Ljubljana, Srednja strokovna šola
- Srednja medijska in grafična šola Ljubljana
- Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad – Ljubljana
- Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota
- Srednja šola Črnomelj, Srednja poklicna in strokovna šola
- Srednja šola Domžale, Poklicna in strokovna šola
- Srednja šola Jesenice
- Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica
- Srednja šola Kočevje
- Srednja šola Slovenska Bistrica
- Srednja šola Veno Pilon Ajdovščina
- Srednja šola za farmacijo, kozmetiko in zdravstvo Ljubljana
- Srednja šola za gostinstvo in turizem Maribor
- Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci
- Srednja šola za oblikovanje in fotografijo Ljubljana
- Srednja šola za oblikovanje Maribor
- Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje
- Srednja tehniška šola Koper
- Srednja trgovska šola Ljubljana
- Srednja trgovska šola Maribor
- Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana
- Srednja zdravstvena in kozmetična šola Maribor
- Srednja zdravstvena šola Celje
- Srednja zdravstvena šola Izola
- Srednja zdravstvena šola Ljubljana
- Srednja zdravstvena šola Murska Sobota

- Šolski center Ljubljana, Srednja lesarska šola
- Šolski center Novo mesto, Srednja elektro šola in tehniška gimnazija
- Šolski center Novo mesto, Srednja gradbena in lesarska šola
- Šolski center Novo mesto, Srednja šola Metlika
- Šolski center Novo mesto, Srednja zdravstvena in kemijska šola
- Šolski center Ptuj, Biotehniška šola
- Šolski center Ptuj, Ekonomska šola
- Šolski center Ptuj, Strojna šola
- Šolski center Slovenj Gradec, Srednja ekonomska šola
- Šolski center Slovenj Gradec, Srednja gostinsko- turistična in lesarska šola
- Šolski center Slovenj Gradec, Srednja zdravstvena šola
- Šolski center Celje, Srednja šola za gradbeništvo
- Šolski center Celje, Srednja šola za elektrotehniko in kemijo
- Šolski center Krško – Sevnica, Srednja poklicna in strokovna šola Krško
- Šolski center Krško – Sevnica, Srednja šola Sevnica
- Šolski center Postojna, Srednja šola
- Šolski center Postojna, Gimnazija Ilirska Bistrica
- Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola
- Šolski center Rogaška Slatina
- Šolski center Rudolfa Maistra Kamnik, Srednja ekonomska šola
- Šolski center Slovenj Gradec, Srednja šola Muta
- Šolski center Slovenske Konjice – Zreče, Srednja poklicna in strokovna šola Zreče
- Šolski center Šentjur, Srednja poklicna in strokovna šola
- Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za lesarstvo
- Šolski center Škofja Loka, Srednja šola za strojništvo
- Šolski center Velenje, Elektro in računalniška šola
- Šolski center Velenje, Rudarska šola
- Šolski center Velenje, Strojna šola
- Šolski center Velenje, Šola za storitvene dejavnosti
- Šolski center za pošto, ekonomijo in telekomunikacije Ljubljana, Srednja tehniška oziroma srednja strokovna šola

- Tehniški šolski center Kranj, Strokovna in poklicna šola
- Tehniški šolski center Maribor, Srednja šola in dijaški dom
- Tehniški šolski center Nova Gorica, Biotehniška šola
- Tehniški šolski center Nova Gorica, Strojna, prometna in lesarska šola
- Tehniški šolski center Nova Gorica, Tehniška gimnazija in zdravstvena šola

KAZALO

1 UVOD	8
2 METODOLOGIJA	10
2.1 Osnovni namen in področja evalvacije.....	10
2.2 Raziskovalna metoda.....	12
2.3 Opis vzorca	12
2.4 Instrument za zbiranje podatkov	14
2.5 Statistične metode za obdelavo podatkov.....	14
3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA.....	15
3.1 Priložnosti, ki jih daje odprti kurikulum	15
3.2 Sodelovanje socialnih partnerjev	16
3.3 Izkušnje sodelovanja šol s socialnimi partnerji.....	21
3.4 Sodelovanje pri pripravi odprtega kurikula na šoli.....	23
3.5 Cilji, ki jih želijo šole uresničiti v odprtem kurikulumu	32
3.6 Načrtovanje odprtega kurikula	37
3.7 Potrjevanje odprtega kurikula.....	42
3.8 Dostopnost informacij o odprtem kurikulumu	44
3.9 Javna objava odprtega kurikula	46
3.10 Izvajanje modulov odprtega kurikula	49
4 UGOTOVITVE SPREMLJANJA	54
4.1 Pogled šol na odprti kurikulum	54
4.2 Sodelovanje socialnih partnerjev	55
4.3 Oblikovanje odprtega kurikula.....	56
4.4 Potrditev odprtega kurikula	57
4.5 Objava odprtega kurikula	58
4.6 Izvajanje modulov odprtega kurikula	58
5 ZAKLJUČEK.....	60

1 UVOD

Odprti kurikulum je v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja novost, ki se je uvajala preko novih in prenovljenih izobraževalnih programov že od leta 2004. Uvajanje te novosti je prineslo veliko odprtih vprašanj in dilem, ki so jih šole razreševale na različne načine. Odprtost pomeni svobodo, ki jo je bilo težko enotno opredeliti, še posebej, ker tudi strokovna javnost ni zmogla popolnoma poenotiti pogledov na nastalo situacijo. Enotnejši pogledi se oblikujejo na osnovi skupnega iskanja rešitev, uveljavljanja primerov dobre prakse in izmenjave izkušenj.

V evalvacijo smo želeli vključiti čim večje število šol in pokriti nivoja srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja. Oba zajemata široko paleto izobraževalnih programov.

Osnovni namen evalvacije je bil ugotoviti, kakšno je trenutno stanje pri načrtovanju, oblikovanju in izvajanju modulov odprtega kurikula na šolah, ugotoviti skladnost z dosedanjimi dogovori in priporočili za odprti kurikulum ter prepoznati morebitne trende v razvoju odprtega kurikula. Namen evalvacije je bil ugotoviti tudi, ali obstajajo pomembne razlike med značilnostmi odprtega kurikula srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Predstavitev osnovnih pojmov

Odprti kurikulum je del izobraževalnega programa (približno 20 %), ki ga določi šola v sodelovanju s predstavniki podjetij, obratovalnic, zavodov ali drugih organizacij socialnih partnerjev v lokalnem ali regionalnem okolju.

Z odprtim kurikulumom je izvajalcem izobraževalnih programov dana možnost, da skupaj s socialnimi partnerji oblikujejo cilje, kompetence in vsebino modulov odprtega kurikula skladno s potrebami gospodarstva in okolja, da hitreje sledijo novostim na strokovnih področjih, razvijajo specializirana znanja in veščine ter da usposobijo kadre s konkurenčnim znanjem in veščinami, ki so iskane in prepoznavne na trgu dela.

Oblikovanje odprtega kurikula za posamezni izobraževalni program se začne z analizo potreb delodajalcev in lokalnega okolja, šola pa pri tem upošteva kadrovske, materialne in organizacijske možnosti. Iz širokega nabora idej, ki ga šola lahko pridobi od delodajalcev, predstavnikov lokalnih skupnosti in razvojnih agencij, dijakov, staršev in učiteljev, delovna skupina na šoli izbere najustreznejše. Izbranim idejam postavijo cilje in kompetence, ki so podlaga za oblikovanje modulov odprtega kurikula.

Oblikovanje modulov lahko vključuje razširitev ciljev strokovnih modulov ali splošnoizobraževalnih predmetov izobraževalnega programa, lahko se osnuje popolnoma nov modul ali uporabi module ali predmete iz nekega drugega izobraževalnega programa. Cilji so oblikovani tako, da so povezani z dijakovim poklicem ali področjem dela, ko ti zaključijo izobraževanje po programu.

Proces oblikovanja odprtega kurikula zajema poleg načrtovanja modulov tudi njihovo umestitev v izobraževalni program (razporeditev po letnikih izobraževalnega programa, trajanje, določitev kreditnih točk, načrt ocenjevanja znanja), izdelavo katalogov znanja ter umestitev v izvedbeni kurikulum šole.

Odprti kurikulum je sestavni del letnega delovnega načrta in ga potrjuje svet šole. Ker je odprti kurikulum del javnega izobraževalnega programa, morajo biti tako kot pri ostalih programskih enotah izobraževalnega programa javno objavljeni vsi elementi.

Izvajanje modulov odprtega kurikula šole običajno prilagajajo različnim zahtevam (smiselnost strnjene izvedbe modula, prostorske in organizacijske možnosti, sodelovanje z zunanjimi sodelavci, sezonska narava dela itd.). Izvajanje teh modulov pa daje šolam tudi možnost za razvoj in oblikovanje drugačnih pristopov in metod dela učiteljev z dijaki.

2 METODOLOGIJA

2.1 Osnovni namen in področja evalvacije

Osnovni namen pričujoče evalvacije je posnetek stanja o uresničevanju ciljev odprtega kurikula v novih in prenovljenih izobraževalnih programih srednjega poklicnega izobraževanja (SPI) in srednjega strokovnega izobraževanja (SSI).

Cilji evalvacije so ugotoviti:

- kako poteka priprava odprtega kurikula programov SPI in SSI,
- kako poteka sodelovanje z gospodarstvom in lokalnim okoljem glede na nivo izobraževanja,
- kako je urejen proces verificiranja dokumentov odprtega kurikula,
- kako je urejena dostopnost in javna objava dokumentov odprtega kurikula,
- kako in kje poteka izvedba odprtega kurikula glede na nivo izobraževanja.

Osnovna področja evalvacije so:

- zbiranje idej za odprti kurikulum,
- načrtovanje odprtega kurikula in umestitev v izvedbeni kurikulum,
- potrjevanje odprtega kurikula,
- javna objava odprtega kurikula ter obveščanje,
- izvajanje odprtega kurikula.

Spremenljivke:

- opredelitev vloge, ki jo imajo anketiranci na šoli,
- mnenje o tem, kaj omogoča odprti kurikulum,
- opredelitev vključenosti predstavnikov lokalnega okolja in gospodarstva v pripravo odprtega kurikula na šoli,
- predlogi za odprti kurikulum, ki so jih podali predstavniki lokalne ali nacionalne ravni gospodarstva, združenj, delodajalcev,
- opredelitev aktivnosti predstavnikov lokalne/nacionalne ravni, gospodarstva, zbornic ali delodajalcev pri pripravi odprtega kurikula,

- način sodelovanja šole s predstavniki lokalne/nacionalne ravni, gospodarstva, zbornic ali z delodajalci pri pripravi odprtega kurikula,
- opredelitev pozitivnih in negativnih izkušenj sodelovanja s predstavniki lokalne/nacionalne ravni, gospodarstva, zbornic ali delodajalci pri oblikovanju odprtega kurikula,
- sodelujoči pri pripravi odprtega kurikula na šoli,
- način načrtovanja ciljev in kompetenc modulov odprtega kurikula na šoli,
- opredelitev ciljev, ki jih je šola želela realizirati v odprtem kurikulu,
- način umestitve odprtega kurikula v izvedbeni kurikulum,
- opredelitev poteka načrtovanja izvedbe modulov odprtega kurikula,
- potrditev odprtega kurikula s strani sveta šole,
- potrditev razdelitve odprtega kurikula v celoti za eno generacijo dijakov, ko začne z izobraževanjem v programih
- potrditev posameznih sklopov dokumentacije za izvedbo programov v tekočem letu
- dostopnost odprtega kurikula programov za zainteresirano javnost,
- javna objava odprtega kurikula
- mesto objave odprtega kurikula,
- predstavitev odprtega kurikula na informativnem dnevu,
- opredelitev načina izvajanja modulov odprtega kurikula,
- izraba možnosti, da sodeluje pri pouku posameznega modula v isti šolski uri več učiteljev hkrati,
- izvajalci modulov odprtega kurikula,
- izvajanje modulov odprtega kurikula izven šole, kje in v kakšnem obsegu,
- opredelitev modulov v odprtem kurikulumu, ki se izvajajo izven šole.

2.2 Raziskovalna metoda

V raziskavi smo uporabili deskriptivno raziskovalno metodo, s katero opisujemo pojave (Sagadin1993).

V raziskavi smo uporabili tudi elemente kvalitativne raziskave, in sicer tam, kjer so vsebinsko analizirana posamezna vprašanja odprtega tipa.

2.3 Opis vzorca

Načrtovali smo izvedbo evalvacije na vseh šolah v Sloveniji, ki izvajajo programe srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja in imajo v posameznem izobraževalnem programu v šolskem letu 2009/2010 vpisanih najmanj 10 dijakov.

Preglednica 1: Število anketirancev v evalvaciji glede na nivo izobraževanja

nivo izobraževanja	f	f %
srednje poklicno izobraževanje	65	41,1
srednje strokovno izobraževanje	93	58,9
skupaj	158	100

Kot je razvidno iz Preglednice 1, je bilo v raziskavo vključenih 158 predstavnikov šol oziroma oseb (anketirancev), ki so odgovorne za odprti kurikulum.

V evalvaciji je sodelovalo 95 srednjih šol (od skupaj 114 povabljenih, kar je 84,2 %). Večina je odgovarjala na vprašalnike za oba nivoja izobraževanja (SPI in SSI) – teh je bilo 56 oziroma 59 %, preostale šole pa so odgovarjale na vprašalnik samo enega nivoja (nivo SPI 6 šol in nivo SSI 33 šol).

Anketirance smo povprašali, kakšna je njihova vloga na šoli. Možna je bila izbira več odgovorov. Porazdelitev odgovorov je prikazana v Preglednici 2.

Preglednica 2: Vloga predstavnikov šol oziroma oseb, ki so odgovarjale na vprašalnik o odprtem kurikulumu glede na nivo izobraževanja

vloga anketiranca na šoli	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
ravnatelj	20	31,3	30	32,3	50	31,8
pomočnik ravnatelja	10	15,6	15	16,1	25	15,9
vodja programskega učiteljskega zbora	40	62,5	60	64,5	100	63,7
namestnik vodje programskega učiteljskega zbora	0	0,0	3	3,2	3	1,9
organizator praktičnega izobraževanja	2	3,1	3	3,2	5	3,2
drugo	7	10,9	7	7,5	14	8,9

Med anketiranci je bilo največ vodij programskih učiteljskih zborov (PUZ) (63,7 %) in/ali ravnateljev (31,8 %). Izbrali so lahko več odgovorov, kar pomeni, da je anketiranec lahko npr. hkrati izbral odgovora »ravnatelj« in »vodja PUZ-a«. Takšnih anketirancev, ki so bili hkrati v vlogi ravnatelja in vodje PUZ-a, je bilo 10, prav tako je bilo 10 takšnih, ki so bili hkrati v vlogi pomočnika ravnatelja in vodje PUZ-a.

V rubriki »drugo« smo dobili odgovore: učitelj (3), učitelj strokovnih predmetov (2), koordinator programskih učiteljskih zborov (2), koordinator aktivnosti v projektu konzorcija (3), vodja strokovnega aktiva (2) in pedagoški vodja (2).

Na rezultate (predvsem povprečne vrednosti) je zelo močno vpliva struktura vzorca, saj so nekatera strokovna področja oziroma izobraževalni programi zaradi večje zastopanosti in svojih specifičnosti močno vplivali na splošno sliko o trenutnem stanju na področju odprtega kurikula.

2.4 Instrument za zbiranje podatkov

Pripravili smo vprašalnik za osebe, ki so na šolah odgovorne za oblikovanje odprtega kurikula programov določenega nivoja izobraževanja.

Sestavljen je iz dveh delov. Prvi del vprašalnika zajema 24 vprašanj – 6 vprašanj zaprtega tipa, 1 vprašanje odprtega tipa in 17 kombiniranih. Dve vprašanji sta filtrski.

Vsebinsko zajemajo:

- splošna vprašanja,
- vprašanja o zbiranju idej za odprti kurikulum,
- vprašanja o načrtovanju odprtega kurikula in njegovi umestitvi v izvedbeni kurikulum,
- vprašanja o potrjevanju odprtega kurikula,
- vprašanja o javni objavi in obveščanju o odprtem kurikulumu,
- vprašanja o izvajanju odprtega kurikula.

Drugi del vprašalnika pa zajema zbirnik o strukturi odprtega kurikula oziroma strukturo odprtega kurikula v posameznem izobraževalnem programu. V rezultatih in interpretaciji bomo ta dva dela vprašalnika obravnavali ločeno. Prvi del se nanaša na mnenja vodij PUZ-ov, drugi del pa prikazuje strukturo odprtih kurikulumov šol.

2.5 Statistične metode za obdelavo podatkov

Podatke smo statistično obdelali s pomočjo statističnega programskega paketa SPSS 17.0 za Windows. Odgovore na odprta vprašanja smo združili v kategorije in jih vključili v interpretacijo. Podatki so obdelani na nivoju deskriptivne in inferenčne statistike. Pri tem smo uporabili frekvenčno distribucijo (f , f %) atributivnih spremenljivk, osnovno deskriptivno statistiko numeričnih spremenljivk (mere srednje vrednosti in mere razpršenosti), χ^2 - preizkus za preverjanje hipoteze neodvisnosti ter Kullbackov $2\hat{I}$ - preizkus, kjer pogoji za χ^2 - preizkus niso bili izpolnjeni. Podatki so predstavljeni s preglednicami in grafikoni. Preverjali smo tudi statistično pomembnost razlik med SPI in SSI, izkazalo pa se je, da razlike niso bile nikjer statistično pomembne, vendar tega nismo navajali pri vsaki predstavitvi rezultatov posebej.

3 REZULTATI IN INTERPRETACIJA

Obdelava in analiza podatkov, ki smo jih dobili z vprašalniki, je potekala po nivojih izobraževanja, to je ločeno za SPI in SSI, prikazani pa so tudi skupni rezultati. V interpretaciji smo se velikokrat odločili samo za razlago skupnih rezultatov, še posebej, kadar razlike med SPI in SSI po našem mnenju niso bile značilne ali pomembne.

3.1 Priložnosti, ki jih daje odprti kurikulum

Anketirance smo na začetku povprašali, kaj po njihovem mnenju omogoča odprti kurikulum v izobraževalnih programih. Prosili smo jih, da razvrstijo dane trditve od najpomembnejše do najmanj pomembne, pri čemer je pomenil rang 1 najpomembnejšo trditev, rang 8 pa najmanj pomembno.

Preglednica 3: Mnenje šol o tem, kaj omogoča odprti kurikulum

odprti kurikulum omogoča	M = SPI	M = SSI	M
oblikovanje modulov, ki prispevajo k boljši zaposljivosti dijakov po končanem izobraževanju	3,03	2,93	2,97
večjo avtonomijo pri organizaciji šole v okolju	4,77	4,53	4,63
povečanje prepoznavnosti šole v okolju	4,37	4,47	4,43
povečanje konkurenčnosti šol na strokovnem področju	4,82	4,58	4,68
ponudbo specializiranih znanj na strokovnem področju	3,55	3,10	3,29
uravnavanje učne obveznosti učiteljev	6,25	6,13	6,18
dodatne možnosti za sodelovanje šole z delodajalci	4,09	4,29	4,21
razviti dodatne kompetence dijakov na področju splošnega izobraževanja	4,83	4,73	4,77

V preglednici so prikazane srednje vrednosti (aritmetične sredine) kot rezultat razvrščanja trditev v vprašalnikih na nivoju SPI in SSI. Skupni prikaz, z upoštevanjem

obeh nivojev, lahko opredelimo kot mnenje predstavnikov srednjih šol o tem, kaj odprti kurikulum omogoča. V nadaljevanju so našteje trditve po pomembnosti od najpomembnejše do najmanj pomembne:

1. oblikovanje modulov, ki prispevajo k boljši zaposljivosti dijakov po končanem izobraževanju (**M = 2,97**),
2. ponudba specializiranih znanj na strokovnem področju (**M = 3,29**),
3. dodatne možnosti za sodelovanje šole z delodajalci (**M = 4,21**),
4. povečanje prepoznavnosti šole v okolju (**M = 4,43**),
5. večjo avtonomijo pri organizaciji šole v okolju (**M = 4,63**),
6. povečanje konkurenčnosti šol na strokovnem področju (**M = 4,68**),
7. razviti dodatne kompetence dijakov na področju splošnega izobraževanja (**M = 4,77**),
8. uravnavanje učne obveznosti učiteljev (**M = 6,18**).

3.2 Sodelovanje socialnih partnerjev

Sodelovanje šol s socialnimi partnerji je pri oblikovanju odprtega kurikula zelo pomembno, saj predstavlja enega temeljev uresničevanja vloge odprtega kurikula v izobraževalnih programih. Zato smo v vprašalniku namenili temu področju naslednji sklop vprašanj.

Najprej smo anketirance vprašali, koga izmed predstavnikov socialnih partnerjev so vključili v pripravo odprtega kurikula. Možno je bilo izbrati več odgovorov. Porazdelitev odgovorov nam prikazuje Preglednica 4.

Preglednica 4: Vključenost predstavnikov lokalnega okolja, gospodarstva ali zbornic v proces priprave odprtega kurikula

predstavniki socialnih partnerjev	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
delodajalci iz lokalnega okolja	58	89,2	75	81,5	133	84,7

predstavniki lokalnih združenj (predstavniki regionalne razvojne agencije, območne enote zbornic ...)	30	46,2	40	43,5	70	44,6
predstavniki gospodarstva na nacionalni ravni (obratno- podjetniška zbornica, trgovska zbornica, zdravstvena zbornica ...)	20	30,8	19	20,7	39	24,8
drugi	4	6,2	10	10,9	14	8,9
nihče	3	4,6	13	14,1	16	10,2

Podatki kažejo, da šole v pripravo odprtega kurikula najpogosteje vključujejo delodajalce iz lokalnega okolja (84,7 %), sledijo predstavniki lokalnih združenj (44,6 %) in predstavniki gospodarstva na nacionalni ravni (24,8 %).

V rubriki »drugi« pa so bili navedeni:

- starši (2),
- svet zavoda in svet staršev (2),
- predstavniki visokošolskih organizacij (2),
- predstavniki trgovske organizacije (2),
- društvo računovodij, finančnih delavcev in revizorjev, društvo ekonomistov,
- predstavniki mestne občine,
- predstavniki območne OZ in GZ, ki so člani sosveta,
- diplomanti šole anketiranke,
- predstavniki Zavoda za zaposlovanje CIPS.

Zanimiv je podatek, da šole v oblikovanje odprtega kurikula niso vključile nobenega socialnega partnerja pri SPI v 3 primerih, pri SSI pa v 13 primerih, kar skupaj predstavlja 10,2 % vseh prispelih odgovorov. Natančnejši pregled je pokazal, da gre pretežno za programe s področja ekonomije, poleg tega pa se pojavljajo posamezni primeri na področjih elektrotehnike, okoljevarstva, tekstila in živilstva.

Predvidevamo, da so vzroki za to tako pri šolah kot pri podjetjih, kar je razvidno iz sledečih podatkov.

V nadaljevanju nas je zanimalo, kaj so predlagali v zvezi z odprtim kurikulumom izobraževalnih programov predstavniki socialnih partnerjev. V vprašalniku je bila predvidena opredelitev pri več možnih predlogih, tako da je bilo možno izbrati več odgovorov. Opredelitev anketirancev na ponujene odgovore je razvidna v Preglednici 5.

Preglednica 5: Predlogi predstavnikov lokalne/nacionalne ravni, gospodarstva, zbornic ali delodajalcev za odprti kurikulum

predstavniki socialnih partnerjev so predlagali:	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
razširitev ciljev znotraj obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov	18	31,0	26	35,1	44	33,3
razširitev splošnoizobraževalnih predmetov, ki niso sestavni del nacionalnega izobraževalnega programa (tuji jezik, informatika ...)	36	61,0	40	54,1	76	57,1
razširitev ciljev znotraj obstoječih strokovnih modulov/strokovnih vsebinskih sklopov	51	85,0	61	80,3	112	82,4
razširitev ciljev strokovnih modulov/strokovnih vsebinskih sklopov, ki jih ni v nacionalnem izobraževalnem programu	39	66,1	52	69,3	91	67,9
razširitev priprave na zaključni izpit / poklicno maturo	6	11,3	15	23,1	21	17,8

Iz preglednice je razvidno, da so predstavniki socialnih partnerjev največkrat predlagali razširitev ciljev znotraj obstoječih strokovnih modulov/strokovnih vsebinskih sklopov (82,4 %) ter razširitev ciljev strokovnih modulov/strokovnih vsebinskih sklopov, ki jih ni v nacionalnem izobraževalnem programu (67,9 %). Sledijo predlogi za razširitev splošnoizobraževalnih predmetov, ki niso sestavni del nacionalnega izobraževalnega programa - tuji jezik, informatika (57,1 %) ter razširitev ciljev znotraj obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov (33,3 %).

Možnost razširitve priprave na zaključni izpit je bila izbrana v 6 primerih (11,3 %) razširitev priprave na poklicno maturo pa v 15 primerih (23,1 %).

Pri odgovoru »drugo« so se pojavili naslednji zapisi:

- znanja in veščine s področja komuniciranja (4), retorike, organizacije dela (2), varstva pri delu, obvladovanja tipkanja, jezikov, informatike in uporabe računalniško podprtih tehnologij;
- odgovornost do dela in sodelavcev, socialne veščine, funkcionalna pismenost, osebna usmerjenost;
- praktično usposabljanje z delom;
- delodajalci so se strinjali s predlogi šol, niso imeli svojih predlogov.

Zanimalo nas je tudi, v katerih aktivnostih priprave odprtega kurikula so sodelovali socialni partnerji. Anketiranci so označili aktivnosti, kjer je sodelovanje potekalo – tako pridobljeni odgovori pa so prikazani v Preglednici 6.

Preglednica 6: Aktivnost predstavnikov lokalne/nacionalne ravni, delodajalcev, gospodarstva ali zbornic pri pripravi odprtega kurikula

aktivnost predstavnikov pri pripravi odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali cilje in kompetence odprtega kurikula	56	91,8	70	89,7	126	90,6
sodelovali pri oblikovanju ciljev in kompetenc	17	29,3	26	35,1	43	32,6
sodelovali pri pripravi katalogov znanja	3	5,2	5	6,8	8	6,1
sodelovali/bodo sodelovali pri izvajanju modulov odprtega kurikula	19	33,3	25	33,8	44	33,6

Podatki iz preglednice kažejo, da so socialni partnerji aktivni predvsem pri predlaganju ciljev in kompetenc odprtega kurikula (90,6 %), pri pripravi ciljev in

kompetenc ter pri izvedbi modulov odprtega kurikula se vključijo v približno tretjini primerov, pri pripravi katalogov znanja pa jih je sodelovalo 6,1 %.

Hkrati smo želeli izvedeti tudi, kolikšno je število socialnih partnerjev, ki sodelujejo v zgoraj navedenih aktivnostih. Tako smo v vprašalniku pri vsaki aktivnosti želeli izvedeti tudi število sodelujočih socialnih partnerjev. Ugotovili smo, da med nivojema SPI in SSI ni bistvenih razlik, zato navajamo samo skupni rezultat oz. povprečne vrednosti, zaokrožene na cela števila. Podatki kažejo, da sodeluje pri aktivnostih priprave posameznega odprtega kurikula izobraževalnega programa v povprečju naslednje število socialnih partnerjev:

- 16 pri podajanju ciljev in kompetenc (najmanj 1, največ 127),
- 6 pri oblikovanju ciljev in kompetenc (najmanj 1, največ 24),
- 1 pri pripravi katalogov znanja za module odprtega kurikula (najmanj 1, največ 4),
- 9 pri izvedbi modulov odprtega kurikula (najmanj 1, največ 50).

Nadalje nas je zanimalo, kako je potekalo sodelovanje šole s predstavniki socialnih partnerjev pri pripravi odprtega kurikula, kako je bil vzpostavljen stik ter kako je potekalo obveščanje. To nam prikazuje Preglednica 7.

Preglednica 7: Načini obveščanja in sodelovanja šol s predstavniki lokalne /nacionalne ravni, gospodarstva, zbornic ali z delodajalci

načini obveščanja in sodelovanja šol s predstavniki socialnih partnerjev	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
povabili smo jih na sestanek o pripravi odprtega kurikula	43	75,4	52	73,2	95	74,2
obiskal jih je predstavnik šole	36	65,5	41	57,7	77	61,1
poslali smo jim anketni vprašalnik	32	57,1	41	54,7	73	55,7

Iz preglednice je razvidno, da šole najpogosteje skušajo pridobivati mnenja in ideje socialnih partnerjev o odprtem kurikulumu z vabili na sestanek (74,2 %), sledi obisk predstavnika šole pri socialnih partnerjih (61,1 %) in pošiljanje anketnega vprašalnika (55,7 %).

Poleg tega so anketiranci v rubriki »drugo« navedli tudi povabila po telefonu (2), telefonske pogovore, informiranje v sklopu prireditev na šoli (zaposlitveni sejem, okrogla miza ...) (2), individualne sestanke (3), informiranje predstavnikov lokalnih skupnosti (2) in razvojnih agencij, obisk predstavnikov velikih trgovskih podjetij, pošte (2).

Šole smo vprašali tudi po odzivnosti predstavnikov lokalnih/nacionalnih ravni, gospodarstva, zbornic ali delodajalcev pri posameznih načinih sodelovanja. Zato smo v vprašalniku želeli izvedeti, koliko socialnih partnerjev so vabili, obiskali oziroma anketirali z vprašalnikom in koliko se jih je povabilu odzvalo.

Odziv socialnih partnerjev pri vabilu na sestanek o pripravi odprtega kurikula je bil 45,4 % in je nekoliko boljši kot odziv na poslane anketne vprašalnike (39,3 %). Razlika ni velika, izkazuje pa boljšo odzivnost socialnih partnerjev, če so povabljeni na sestanek.

Izkušnje so pokazale, da način vključevanja ni toliko pomemben, prav tako ne število vključenih, pač pa je za oblikovanje odprtega kurikula pomembna kakovost pridobljenih informacij. Šole z vprašalniki lahko pridobijo informacije o potrebah delodajalcev, zato je tak način primeren v začetni fazi oblikovanja odprtega kurikula, v nadaljevanju pa je neposredni stik z delodajalci in okoljem učinkovitejši.

Pogosto šole za pridobitev mnenj in pobud o odprtem kurikulumu tudi obiskujejo delodajalce. Podatki kažejo, da so predstavniki šol za pridobitev mnenj o odprtem kurikulumu obiskali v povprečju 13 delodajalcev (najmanj 1, največ 120).

3.3 Izkušnje sodelovanja šol s socialnimi partnerji

Zanimalo nas je, kakšne pozitivne in negativne izkušnje imajo šole s sodelovanjem predstavnikov socialnih partnerjev pri pripravi odprtega kurikula izobraževalnih

programov. Anketirance smo prosili, da napišejo svoje izkušnje. Dobili smo veliko odgovorov, zato smo jih smiselno povzeli in kategorizirali. V nadaljevanju predstavljamo najpogostejše in najtipičnejše (številka v oklepaju pomeni njihovo pogostost).

Pozitivne izkušnje:

- pozitiven odziv in pripravljenost na sodelovanje socialnih partnerjev (44),
- socialni partnerji so dajali konstruktivne predloge za oblikovanje modulov odprtega kurikula (33),
- koristna izmenjava mnenj in izkušenj med socialnimi partnerji in šolami (26),
- sodelovanje in realen pogled pri oblikovanju ciljev in kompetenc, ki se bodo uresničevale in razvijale v odprtem kurikulumu (13),
- strinjanje socialnih partnerjev s predlogi šol za odprti kurikulum (9),
- sooblikovanje strokovnih znanj in praktične usposobljenosti dijakov skladno s potrebami delodajalcev (7),
- skrb za ohranjanje in razvoj poklicev (6),
- oblikovanje realne slike na šolah o potrebah delodajalcev (5),
- sodelovanje socialnih partnerjev pri pripravi katalogov znanja (4),
- sodelovanje je povečalo možnost za izvajanje praktičnega usposabljanja z delom (4).

Negativne izkušnje:

- socialni partnerji so nezainteresirani za sodelovanje pri oblikovanju odprtega kurikula (66),
- pomanjkanje časa za konkretno sodelovanje s strani socialnih partnerjev (11),
- težave pri usklajevanju terminov med šolo in delodajalci pri konkretnem sodelovanju v izvedbi modulov (9),
- delodajalci skrbijo predvsem za svoj lastni interes, na izobraževanje gledajo ozko, prevladuje strogo ekonomska miselnost (7),
- izpostavljena problematika plačila mentorjem za sodelovanje pri izvedbi izobraževanja (praktično usposabljanje z delom, strokovni moduli in moduli odprtega kurikula) (6),

- socialni partnerji imajo zelo različne predloge za oblikovanje odprtega kurikula (5)
- socialni partnerji slabo poznajo novosti v izobraževalnem sistemu, izobraževalne programe in koncepte izvajanja (4),
- socialni partnerji slabo poznajo možnosti sodelovanja pri odprtem kurikulu (4),
- delodajalci imajo diametralno nasproten pogled na proces izobraževanja in previsoka pričakovanja v zvezi z usposobljenostjo dijakov (4),
- pričakovanje delodajalcev, da bodo dijaki v šoli pridobili vsa pričakovana praktična znanja in veščine (3),
- nepripravljenost delodajalcev za sodelovanje s šolami pri odprtem kurikulu zaradi posledic gospodarske krize (3),
- neprepoznavnost izobraževalnih programov pri delodajalcih (npr. okoljevarstveni tehnik) (2).

3.4 Sodelovanje pri pripravi odprtega kurikula na šoli

Odprti kurikulum je del izvedbenega kurikula izobraževalnega programa. Za načrtovanje in izvajanje programa je zadolžen programski učiteljski zbor. Predvidevali smo, da je pri odprtem kurikulumu zaradi njegovih specifičnosti nekoliko drugače in da je v ta proces vključenih več kategorij sodelujočih. Zanimalo nas je, katere kategorije so bile, glede na njihovo vlogo na šoli, vključene in pri katerih aktivnostih.

Anketirance smo vprašali, kdo je sodeloval pri pripravi odprtih kurikulumov izobraževalnih programov na njihovi šoli. Vsako od navedenih kategorij sodelujočih so posebej označili. Rezultati so prikazani v Preglednici 8, skupni rezultati pa tudi v Grafikonu 1.

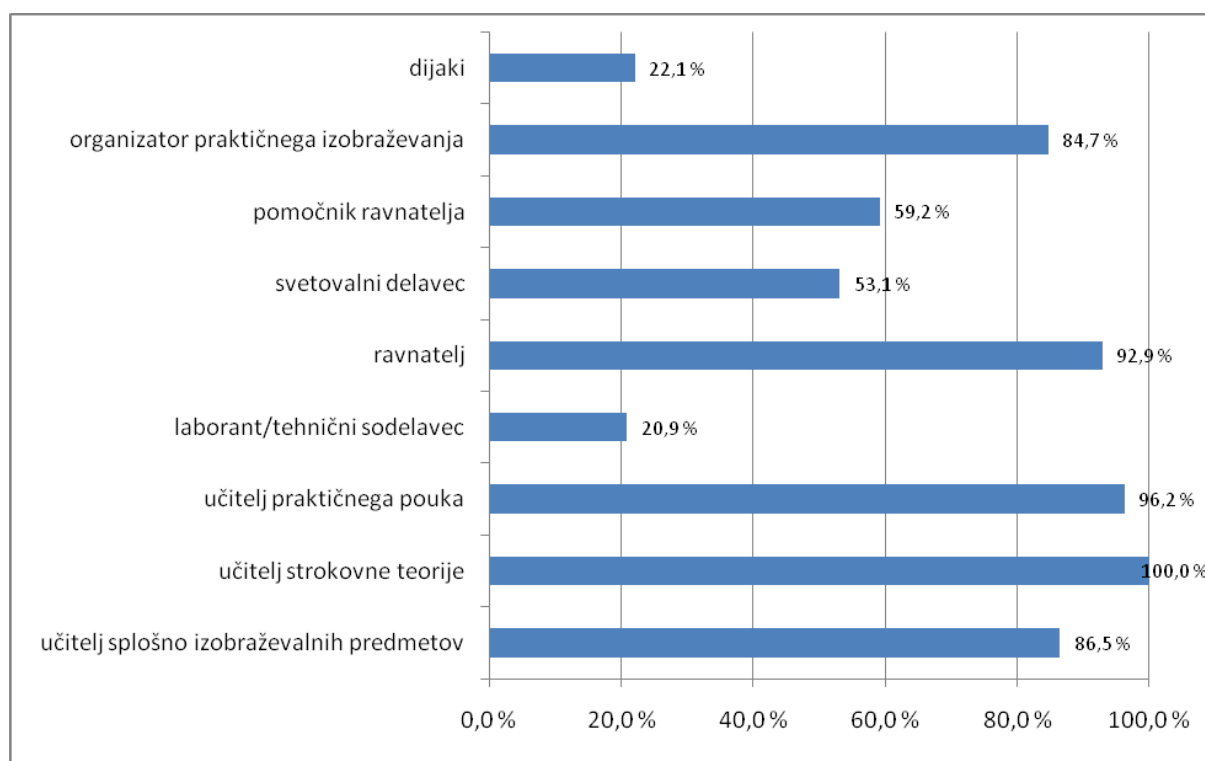
Preglednica 8: Kategorije sodelujočih pri pripravi odprtega kurikula za nivo SPI in SSI na šoli

kategorije sodelujočih	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
učitelj splošnoizobraževalnih predmetov	54	84,4	81	88	135	86,5

učitelj strokovne teorije	65	100,0	92	100,0	157	100,0
učitelj praktičnega pouka	64	98,5	87	94,6	151	96,2
laborant/tehnični sodelavec	10	17,9	19	22,9	29	20,9
ravnatelj	59	93,7	84	92,3	143	92,9
svetovalni delavec	34	55,7	44	51,2	78	53,1
pomočnik ravnatelja	28	58,3	43	59,7	71	59,2
organizator praktičnega izobraževanja	55	87,3	72	82,8	127	84,7
dijaki	14	23,7	17	21,0	31	22,1
drugi	10	15,4	16	17,2	26	16,5

V rubriki »drugi« so se pojavljali naslednji odgovori: delodajalci (9), predstavniki zbornic (3), knjižničar (4), starši (4), socialni partnerji, aktiv učiteljev ekonomskih predmetov, svet zavoda, sosvet zavoda, vodja programskega učiteljskega zbora in pedagoški vodja.

Grafikon 1: Sodelujoči pri pripravi odprtega kurikula na šoli (skupaj SPI in SSI)

Iz grafikona je razvidno, kolikšen je delež posamezne kategorije pri oblikovanju odprtega kurikula na šolah. Vsi anketiranci so odgovorili, da so učitelji strokovne teorije vedno (100,0 %) sodelovali pri oblikovanju odprtega kurikula. Učitelji praktičnega pouka sodelujejo v 96,2 % primerih, ravnatelji v 92,9 %, učitelji splošnoizobraževalnih predmetov v 86,5 % in organizatorji praktičnega izobraževanja v 84,7 % primerih. Nekoliko nižji odstotek (59,2 %) se pojavi pri vključenosti pomočnikov ravnatelja in svetovalnih delavcev (53,1 %). Dobra petina pa je v oblikovanje odprtega kurikula vključila tudi dijake (22,1 %) ter laborante/tehnične sodelavce (20,9 %).

Ko primerjamo zgornje rezultate, moramo upoštevati tudi možnost, da se predvsem kategoriji organizator praktičnega izobraževanja in pomočnik ravnatelja lahko pojavljata istočasno tudi v drugih kategorijah (npr. organizator praktičnega izobraževanja je istočasno tudi učitelj praktičnega pouka).

Prav tako obstajajo primeri, ko je učitelj strokovne teorije hkrati tudi učitelj praktičnega pouka ali obratno.

Želeli smo izvedeti tudi, pri katerih aktivnostih je posamezna kategorija sodelovala. V vprašalniku smo opredelili naslednje aktivnosti:

- predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula,
- sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc,
- sodelovali so pri pripravi katalogov znanja,
- sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula.

Poglejmo, kako so sodelovale posamezne kategorije (zaposleni na šoli in dijaki). Pri vsaki so anketiranci lahko zabeležili več aktivnosti.

Preglednica 9: Način sodelovanja učiteljev splošnoizobraževalnih predmetov

način sodelovanja učiteljev splošnoizobraževalnih predmetov	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	43	70,5	63	71,6	106	71,1

sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	37	60,7	60	68,2	97	65,1
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	38	62,3	65	73,9	103	69,1
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	39	63,9	67	76,1	106	71,1

Učitelji splošnoizobraževalnih predmetov so večinoma (71,1 %) predlagali cilje in kompetence odprtega kurikula in so oziroma bodo sodelovali pri izvajanju modulov odprtega kurikula. Nekoliko manj (69,1 %) pa jih je sodelovalo pri pripravi kataloga znanja in približno dve tretjini (65,1 %) pri oblikovanju ciljev in kompetenc.

Zanimiva je tudi primerjava SPI in SSI, kjer je bilo pri pripravi katalogov znanja in izvajanju modulov odprtega kurikula sodelovanje učiteljev splošnoizobraževalnih predmetov precej večje pri programih SSI kot pri programih SPI.

Preglednica 10: Načini sodelovanja učiteljev strokovne teorije

načini sodelovanja učiteljev strokovne teorije	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	54	87,1	77	86,5	131	86,8
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	58	93,5	78	87,6	136	90,1
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	58	93,5	85	95,5	143	94,7
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	57	91,9	84	94,4	141	93,4

Učitelji strokovne teorije zelo intenzivno sodelujejo pri pripravi katalogov znanja za module odprtega kurikula (94,7 %), pri izvajanju modulov odprtega kurikula (93,4 %), nekoliko manj intenzivno, vendar še vedno zelo pomembno pa je sodelovanje pri predlogih in oblikovanju ciljev in kompetenc.

Rezultati kažejo dejstvo, da so učitelji strokovne teorije pri načrtovanju in izvedbi odprtega kurikula najbolj vpeti, kar pa je tudi logično, saj ugotavljamo, da je večina odprtega kurikula namenjena stroki.

Preglednica 11: Načini sodelovanja učiteljev praktičnega pouka

načini sodelovanja učiteljev praktičnega pouka	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	51	82,3	71	79,8	122	80,8
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	54	87,1	68	76,4	122	80,8
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	52	83,9	72	80,9	124	82,1
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	57	91,9	81	91,0	138	91,4

Največji delež dosegajo **učitelji praktičnega pouka** pri izvajanju modulov odprtega kurikula (91,4 %), pri vseh ostalih aktivnostih pa se njihovo sodelovanje giblje okrog 80 %.

Zanimivo je, da se nekoliko večja razlika med SPI in SSI pokaže pri sodelovanju v aktivnosti oblikovanja ciljev in kompetenc, kjer je delež pri SPI 87,1 %, pri SSI pa 76,4 %. Glede na praktično naravnost programov SPI bi pričakovali, da bodo učitelji praktičnega pouka intenzivneje sodelovali tudi pri ostalih aktivnostih priprave in izvedbe modulov odprtega kurikula v programih SPI.

Preglednica 12: Načini sodelovanja laborantov/tehničnih sodelavcev

načini sodelovanja laborantov/tehničnih sodelavcev	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	4	7,1	12	14,5	16	11,5
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	3	5,4	10	12,0	13	9,4

sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	2	3,6	9	10,8	11	7,9
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	9	16,1	16	19,3	25	18,0

Laboranti in tehnični sodelavci so najaktivnejši pri izvajanju modulov odprtega kurikula (18 %), pri ostalih aktivnostih pa njihovo sodelovanje ni tako izrazito. Vaje, pri katerih sodelujejo laboranti in tehnični sodelavci, so pogostejše v programih SSI, zato so tudi deleži višji kot pri programih SPI.

Zanimivo pa je, da so deleži pri pripravi predlogov, oblikovanju ciljev in kompetenc ter pripravi katalogov znanja pri programih SPI bistveno nižji od SSI, pri sodelovanju v izvedbi pa ta razlika ni tako velika.

Preglednica 13: Načini sodelovanja ravnateljev

načini sodelovanja ravnateljev	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	47	83,9	73	84,9	120	84,5
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	31	55,4	44	51,2	75	52,8
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	14	25,0	18	20,9	32	22,5
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	9	16,1	13	15,1	22	15,5

Rezultati kažejo, da so **ravnatelji** zelo aktivni pri predlaganju (84,5 %), nekoliko manj pa pri oblikovanju ciljev in kompetenc. Zelo pogosto so ravnatelji tisti, ki imajo neposredne stike s socialnimi partnerji. Njihov položaj jim narekuje odločanje ali soodločanje o strategiji šole, odgovorni pa so tudi za organizacijo pouka. Vse to pripomore k temu, da so zelo aktivni pri predlaganju, pa tudi oblikovanju ciljev in kompetenc (52,8 %).

Predvidevamo, da je sodelovanje ravnatelja pri pripravi katalogov znanja in izvedbi modulov odprtega kurikula povezano z njegovo učno obveznostjo, torej odvisno od tega, če in koliko poučuje v razredu.

Preglednica 14: Načini sodelovanja svetovalnih delavcev

načini sodelovanja svetovalnih delavcev	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	26	47,3	35	43,2	61	44,9
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	13	23,6	21	25,9	34	25,0
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	6	10,9	8	9,9	14	10,3
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	4	7,3	6	7,4	10	7,4

Svetovalni delavci se pojavljajo v procesu nastajanja odprtega kurikula predvsem pri predlaganju (44,9 %) ter pri oblikovanju ciljev in kompetenc (25 %), pri ostalih segmentih pa nimajo vidnejše vloge.

Preglednica 15: Načini sodelovanja pomočnikov ravnatelja

načini sodelovanja pomočnikov ravnatelja	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	21	46,7	37	52,1	58	50,0
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	18	40,0	29	40,8	47	40,5
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	10	22,2	16	22,5	26	22,4
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	6	13,3	15	21,1	21	18,1

Pomočniki ravnatelja so pri aktivnostih angažirani zelo podobno kot ravnatelji - pri pripravi katalogov znanja (22,4 %) in pri izvajanju modulov odprtega kurikula (18,1

%). V primerjavi z ravnatelji je aktivnost snovanja predlogov bistveno nižja (50 %), prav tako tudi oblikovanja ciljev in kompetenc (40,5 %), kar lahko pojasnimo z njihovo vlogo, ki je podobna vlogi ravnatelja na šolah.

Preglednica 16: Načini sodelovanja organizatorjev praktičnega izobraževanja

načini sodelovanja organizatorjev praktičnega izobraževanja	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
predlagali so cilje in kompetence odprtega kurikula	41	69,5	62	75,6	103	73,0
sodelovali so pri oblikovanju ciljev in kompetenc	36	61,0	45	54,9	81	57,4
sodelovali so pri pripravi kataloga znanja	26	44,1	30	36,6	56	39,7
sodelovali so/bodo pri izvajanju modulov odprtega kurikula	28	47,5	27	32,9	55	39,0

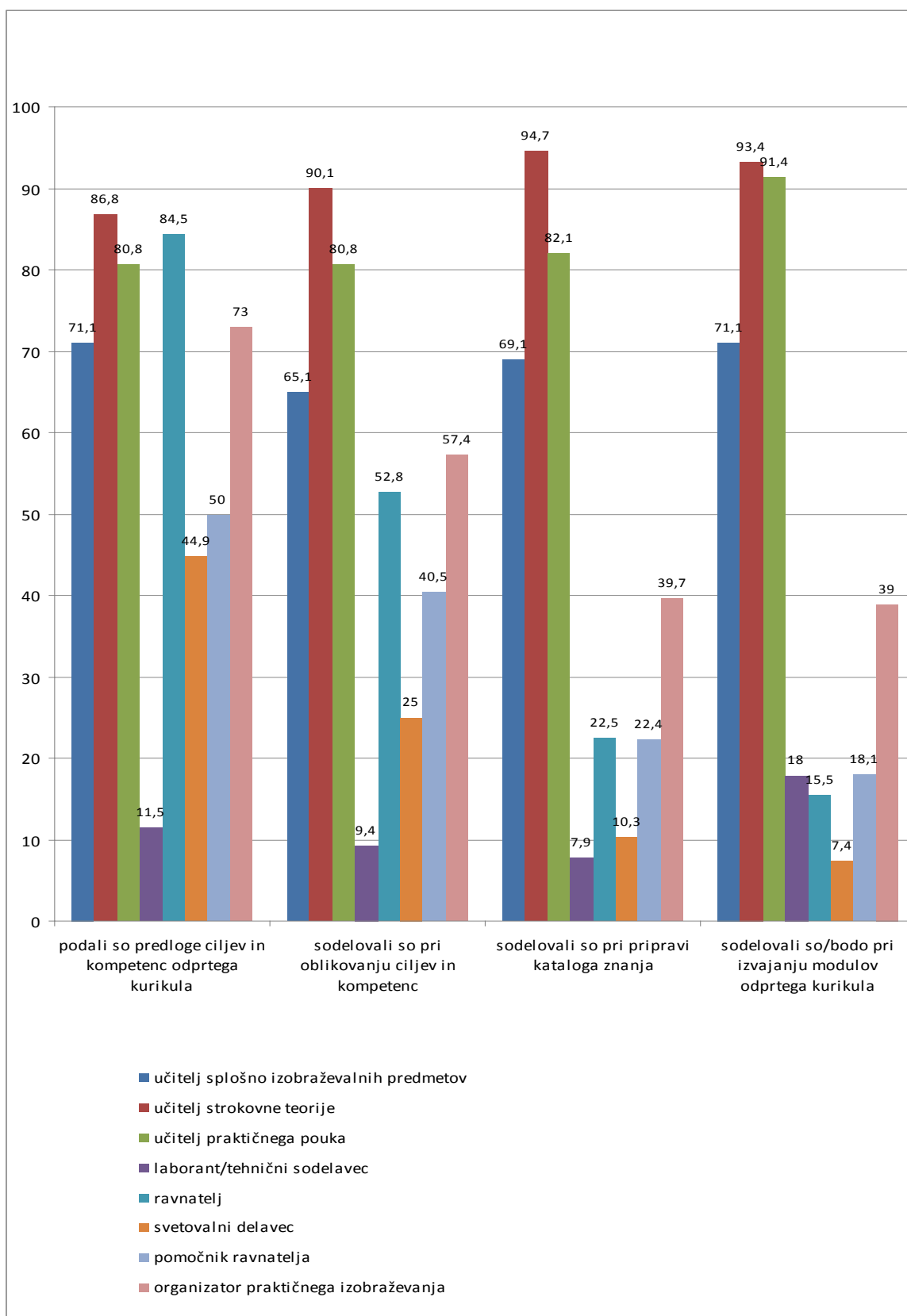
Organizatorji praktičnega izobraževanja vzdržujejo redne stike s socialnimi partnerji, pogosto pa se pojavljajo tudi v vlogi učiteljev praktičnega pouka, zato ne presenečajo podatki o dokaj veliki angažiranosti pri odprtem kurikulu. Predvidevamo, da je posledica tega tudi nižja stopnja sodelovanja pri pripravi katalogov znanja in izvedbi modulov odprtega kurikula v programih SSI v primerjavi s programi SPI. V programih SPI imajo organizatorji praktičnega izobraževanja vidnejšo vlogo zaradi večjega obsega praktičnega usposabljanja z delom.

Načini sodelovanja dijakov

Dijaki so sodelovali v procesu samo s predlogi (16,4 %). Predvidevamo, da sta med možnimi razlogi za tako nizek delež tudi, da šole marsikje dijakov niso povabile k sodelovanju ter da dijaki niso bili zainteresirani za sodelovanje.

Sodelovanja dijakov pri oblikovanju ciljev in kompetenc odprtega kurikula, pripravi katalogov znanja ter izvajanju modulov odprtega kurikula ni bilo, kar je razumljivo, saj so za to potrebna pedagoško-didaktična znanja, poznavanje stroke in aktualnih znanj ter specifičnosti poklicev.

Grafikon 2: Primerjava sodelovanja kategorij zaposlenih na šoli pri posameznih aktivnostih oblikovanja odprtih kurikulumov izobraževalnih programov (skupaj SPI in SSI)

Primerjava podatkov v Grafikonu 2 kaže, da večina vseh aktivnosti pri oblikovanju odprtega kurikula od predlogov do izvedbe izpeljejo učitelji strokovne teorije, praktičnega pouka in splošnoizobraževalnih predmetov. Po intenzivnosti sodelovanja nekoliko izstopata pri predlogih za odprti kurikul še ravnatelj in organizator praktičnega izobraževanja.

3.5 Cilji, ki jih želijo šole uresničiti v odprtem kurikulu

Odpiranje izobraževalnih programov daje šolam avtonomijo in možnost za uresničevanje njihovih razvojnih in strateških ciljev ter oblikovanje prepoznavnosti in ugleda v okolju, kjer delujejo. Šole so se zelo previdno lotile oblikovanja ciljev odprtega kurikula, še posebej v primerih, kjer sodelovanje z delodajalci in okoljem ni bilo razvito, predstave o avtonomiji ter namenu in možnostih odprtega kurikula pa so bile zelo različne.

Zato nas je zanimalo, katere cilje želijo šole uresničiti v odprtem kurikulu. Anketiranci so v preglednici pri vsaki navedbi označili stopnjo strinjanja od 1–4, pri čemer je pomenilo:

- 1 - sploh se ne strinjam
- 2 - večinoma se ne strinjam
- 3 - večinoma se strinjam
- 4 - povsem se strinjam

Anketirance smo prosili tudi, da pod »drugo« sami navedejo cilje, ki morebiti niso v navedbah, so pa bili na njihovi šoli zelo pomembni.

Rezultati, ki smo jih dobili, so prikazani posebej na nivoju SPI, SSI in skupaj v preglednicah od 17 do 19 ter Grafikonu 3.

Preglednica 17: Cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu programov SPI

cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu	sploh se ne strinjam		večino- ma se ne strinjam		večino- ma se strinjam		povsem se strinjam		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %
poglobiti znanje obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov	13	20,3	25	39,1	21	32,8	5	7,8	64	100
dodati nova znanja splošnoizobraževalnim predmetom	14	21,5	21	32,3	20	30,8	10	15,4	65	100
poglobiti znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov	2	3,3	9	15,0	23	38,3	26	43,3	60	100
dodati nova strokovna znanja in spretnosti	1	1,5	0	0,0	16	24,6	48	73,8	65	100
dodatno pripraviti dijake na zaključni izpit	11	17,5	11	17,5	23	36,5	18	28,6	63	100
razviti dijakom dodatne kompetence	0	0,0	3	4,6	24	36,9	38	58,5	65	100
pripraviti dijake za nadaljevanje izobraževanja	5	7,8	12	18,8	35	54,7	12	18,8	64	100

Preglednica 18: Cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu programov SSI

cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu	sploh se ne strinjam		večino- ma se ne strinjam		večino- ma se strinjam		povsem se strinjam		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %
poglobiti znanje obstoječih splošnoizobraževalnih	14	15,4	33	36,3	35	38,5	9	9,9	91	100

predmetov											
dodati nova znanja splošnoizobraževalnim predmetom	14	15,4	32	35,2	29	31,9	16	17,6	91	100	
poglobiti znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov	2	2,2	13	14,6	39	43,8	35	39,3	89	100	
dodati nova strokovna znanja in spretnosti	1	1,1	1	1,1	19	20,9	70	76,9	91	100	
dodatno pripraviti dijake na poklicno maturo	11	12,2	21	23,3	37	41,1	21	23,3	90	100	
razviti dijakom dodatne kompetence	1	1,1	4	4,3	34	37,0	53	57,6	92	100	
pripraviti dijake za nadaljevanje izobraževanja	3	3,3	13	14,1	51	55,4	25	27,2	92	100	

Preglednica 19: Cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu programov SPI in SSI skupaj

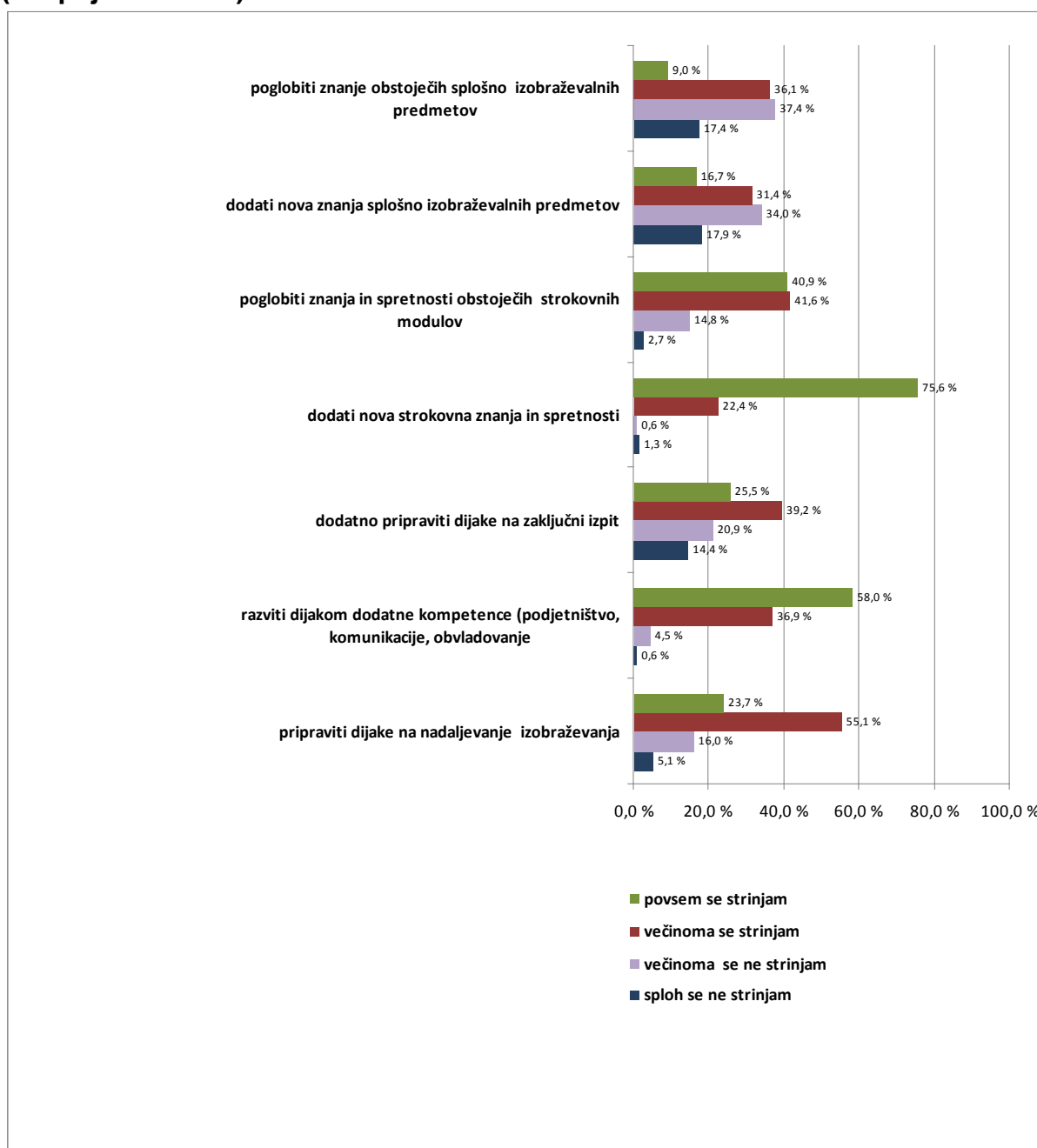
cilji, ki jih šole želijo uresničiti v odprtem kurikulumu	sploh se ne strinjam		večino- ma se ne strinjam		večino- ma se strinjam		povsem se strinjam		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %	f	f %
poglobiti znanje obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov	27	17,4	58	37,4	56	36,1	14	9,6	155	100
dodati nova znanja splošnoizobraževalnim predmetom	28	17,9	53	34,0	49	31,4	26	16,7	156	100
poglobiti znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov	4	2,7	22	17,8	62	41,6	61	40,9	149	100
dodati nova strokovna znanja in spretnosti	2	1,3	1	0,6	35	22,4	118	75,6	156	100

dodatno pripraviti dijake na zaključni izpit oziroma poklicno maturo	22	14,4	32	20,9	60	39,2	39	25,5	153	100
razviti dijakom dodatne kompetence	1	0,6	7	4,5	58	36,9	91	58,0	157	100
pripraviti dijake za nadaljevanje izobraževanja	8	5,1	25	16,0	86	55,1	37	23,7	156	100

Poleg navedenih trditvev in strinjanja z njimi so šole pod »drugo« izpostavile še trditve, ki jih navajamo v nadaljevanju:

- omogočiti dijakom več strokovnega znanja,
- ponuditi znanja s področij, ki jih bodo vsakodnevno potrebovali pri opravljanju svojega dela oziroma poklica (2),
- razviti delovne navade,
- pripraviti dijake na zaposlitev oziroma samozaposlitev ter tako povečati zaposlitvene možnosti (2),
- pripraviti dijake na 5. predmet poklicne mature na nivoju splošne mature.

Grafikon 3: Primerjava stopnje strinjanja s trditvami o ciljih odprtega kurikula (skupaj SPI in SSI)

Na osnovi primerjave strinjanja s trditvami iz grafikona lahko sklepamo naslednje:

Relativno visoka stopnja strinjanja (povsem se strinjam) se pokaže v trditvah, da je cilj odprtega kurikula dodati nova strokovna znanja in spretnosti (75,6 %) ter razvijati dijakom dodatne kompetence (58 %). Sledijo poglobljanje znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov (40,9 %), dodatna priprava dijakov na zaključni izpit oziroma poklicno maturo (25,5 %), pripraviti dijake za nadaljevanje izobraževanja

(23,7 %), dodati nova znanja splošnoizobraževalnim predmetom (16,7 %) in poglobiti znanja obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov (9 %).

Odgovori »večinoma se strinjam« se z največjim deležem pojavijo pri trditvi, da je cilj odprtega kurikula pripraviti dijake na nadaljevanje izobraževanja (55,1 %), sledijo pa poglobljanje znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov (41,6 %), dodatna priprava dijakov na zaključni izpit oziroma poklicno maturo (39,2 %), razviti dijakom dodatne kompetence (36,9 %), poglobiti znanja obstoječih splošnoizobraževalnih predmetov (36,1 %), dodati nova znanja splošnoizobraževalnim predmetom (31,4 %) ter dodati nova strokovna znanja in spretnosti (22,4 %).

3.6 Načrtovanje odprtega kurikula

Proces načrtovanja odprtega kurikula je zelo pomemben, saj je od kakovostnega načrtovanja v veliki meri odvisno, ali bodo šole uspele realizirati postavljene cilje.

Priprava izvedbenega kurikula je bila za šole novost, ki jo je prinesla nova generacija izobraževalnih programov in zahteva od njih aktivnosti, ki jih prej šole niso opravljale. Tako so se razvili nekateri modeli, po katerih šole oblikujejo odprti kurikulum.

V evalvaciji nas je zanimalo predvsem, kako poteka načrtovanje ciljev in kompetenc na šolah, kjer izvajajo več izobraževalnih programov, kako so šole umeščale odprti kurikulum v izvedbeni kurikulum ter katere aktivnosti so opravili pred začetkom izvajanja modulov odprtega kurikula.

Možnosti kombiniranega načrtovanja ciljev in kompetenc v odprtem kurikulumu

Odprti kurikulum je programska enota vsakega programa SPI ali SSI. Veliko šol, ki so sodelovale v evalvaciji, izvaja več programov v okviru enega nivoja izobraževanja.

V vsakem izobraževalnem programu je odprti kurikulum zgodba zase. Kljub temu pa obstaja možnost, da so med izobraževalnimi programi istega ali različnih strokovnih področij podobni ali enaki cilji ali vsebine.

Zato nas je zanimalo, kako so na teh šolah načrtovali cilje in kompetence modulov odprtega kurikula. Odgovori anketirancev iz šol, ki izvajajo več izobraževalnih programov v okviru enega nivoja izobraževanja (teh je bilo 89), so prikazani v Preglednici 20.

Preglednica 20: Načrtovanje ciljev in kompetenc modulov odprtega kurikula

načrtovanje ciljev in kompetenc modulov odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
za vsak izobraževalni program ločeno in neodvisno	28	80,0	41	75,9	69	77,5
pri integriranih ključnih kvalifikacijah za več izobraževalnih programov skupaj in povezano	23	67,6	35	67,3	58	67,4
enaki cilji in kompetence za več izobraževalnih programov v okviru istega strokovnega področja	22	64,7	28	52,8	50	57,5
enaki cilji in kompetence za več izobraževalnih programov različnih strokovnih področij	12	35,3	15	28,3	27	31,0

Iz preglednice je razvidno, da zgoraj omenjene šole večinoma načrtujejo cilje in kompetence odprtega kurikula za vsak izobraževalni program posebej, ločeno in neodvisno (77,5 %).

Načrtovanje integriranih ključnih kvalifikacij za več izobraževalnih programov skupaj in povezano poteka pri dveh tretjinah anketirancev (67,4 %), dobra polovica (57,5 %) načrtuje enake cilje in kompetence za več izobraževalnih programov znotraj strokovnega področja usklajeno, načrtovanje enakih ciljev in kompetenc za več izobraževalnih programov različnih strokovnih področij pa poteka usklajeno pri slabi tretjini anketirancev (31 %).

Umestitev odprtega kurikula v izvedbeni kurikulum

Umeščanje odprtega kurikula v izvedbeni kurikulum je potekalo na šolah zelo različno. Na ta proces vpliva veliko dejavnikov (struktura odprtega kurikula, posebnosti

izobraževalnih programov, organizacijske možnosti šol itd.), zato nas je zanimalo, katere korake so na šoli opravili, ko so načrtovali umestitev odprtega kurikula v izvedbene kurikule izobraževalnih programov. Rezultati so prikazani v Preglednici 21.

Preglednica 21: Koraki, ki so bili opravljeni pri načrtovanju umestitve odprtega kurikula v izvedbeni kurikul programov

aktivnosti umeščanja odprtega kurikula v izvedbeni kurikul	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
razdelitev ur odprtega kurikula v programu po letnikih v celotnem programu za eno generacijo dijakov	62	95,4	89	96,7	151	96,2
umestitev ciljev in kompetenc po letnikih v celotnem programu za eno generacijo dijakov	52	80,0	73	79,3	125	79,6
razdelitev kreditnih točk odprtega kurikula po letnikih v celotnem programu za eno generacijo dijakov	35	54,7	54	58,7	89	57,1
razporeditev modulov odprtega kurikula po posameznih letnikih izobraževalnih programov	59	90,8	74	80,4	133	84,7

Iz preglednice je razvidno, da so skoraj vsi anketiranci (96,2 %) pristopili k oblikovanju odprtega kurikula tako, da so razdelili ure, ki so na voljo v odprtem kurikulu, po letnikih izobraževalnih programov. Predvidevamo, da so to aktivnost opravili predvsem zaradi oblikovanja urnika.

Nekoliko manjši odstotek (79,6 %) jih je umestilo cilje in kompetence po letnikih v celotnem programu za eno generacijo dijakov. Iz tega lahko sklepamo, da je približno 20 % šol pristopilo k oblikovanju odprtega kurikula na osnovi učne vsebine in ne s postavljenimi kompetencami.

Precejšen delež šol (84,7 %) je opredelil tudi razporeditev modulov odprtega kurikula po posameznih letnikih izobraževalnih programov, kar kaže na dejstvo, da je večina šol oblikovala odprti kurikul za eno generacijo dijakov in je bila ta struktura

predstavljena dijakom v 1. letniku za celoten izobraževalni program. Predpostavljamo, da so ostale šole oblikovale module odprtega kurikula za vsako šolsko leto posebej.

Zanimiv je podatek, da je delež anketirancev pri programih SPI dobrih 90 %, pri SSI pa dobrih 80 %, kar kaže na to, da so šole pri programih srednjega poklicnega izobraževanja najverjetneje natančneje oblikovale in pripravile module odprtega kurikula kot pri programih srednjega strokovnega izobraževanja. 84,7 % anketirancev je odgovorilo, da so razporedili module odprtega kurikula po posameznih letnikih izobraževalnih programov. Na osnovi tega predvidevamo, da je slaba šestina anketirancev (15,3 %) določila module odprtega kurikula za generacijo dijakov vsako šolsko leto posebej.

Razdelitev kreditnih točk odprtega kurikula po letnikih izobraževalnih programov je v fazi načrtovanja opravilo 57,1 % anketirancev. Na nekoliko nižji delež je pri programih SPI zagotovo vplivalo tudi dejstvo, da nekaj izobraževalnih programov v tem obdobju še ni bilo kreditno vrednotenih.

Anketiranci so v vprašalniku v rubriki »drugo« izpostavili še pripravo grobega in finega izvedbenega kurikula, minimalne standarde znanja (2), vsakoletno pripravo katalogov znanja za tekoče šolsko leto ter načrtovanje izvedbe celotnega odprtega kurikula v zaključnem letniku.

Aktivnosti načrtovanja izvedbe modulov odprtega kurikula

Načrtovanje izvedbe vsebuje oblikovanje strukture odprtega kurikula z moduli in pripravo nekaterih dokumentov, ki omogočajo kakovostno izvedbo modulov oziroma so s tem neposredno povezani.

Pri tem nas je zanimalo predvsem, katere aktivnosti so izvedli PUZ-i, da bi zagotovili nemoteno in kakovostno izvajanje modulov odprtega kurikula v tekočem šolskem letu. Odgovore, ki so jih podali anketiranci, prikazuje Preglednica 22.

Preglednica 22: Aktivnosti načrtovanja izvedbe modulov odprtega kurikula v tekočem šolskem letu

aktivnosti načrtovanja izvedbe modulov odprtega kurikula za tekoče šolsko leto	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
izdelava letne učne priprave za module odprtega kurikula	62	95,4	88	95,7	150	95,5
izdelava katalogov znanja za module odprtega kurikula	63	96,9	89	96,7	152	96,8
razdelitev kreditnih točk med module odprtega kurikula	45	69,2	66	72,5	111	71,2
priprava minimalnih standardov znanja za module odprtega kurikula	61	93,8	87	94,6	148	94,3
priprava načrta ocenjevanja znanja za module odprtega kurikula	60	92,3	87	95,6	147	94,2

Rezultati v preglednici kažejo, da so anketiranci v fazi načrtovanja izvedbe modulov odprtega kurikula za tekoče šolsko leto resno pristopili k načrtovanju in pripravi dokumentov za izvedbo. Tako je več kot 90 % anketirancev izdelalo potrebne kataloge znanja, letno učno pripravo, minimalne standarde znanja in načrt ocenjevanja znanja za module odprtega kurikula.

Nekoliko nižji je odstotek tistih, ki so module odprtega kurikula kreditno ovrednotili. Nekaj razlogov za to je zagotovo tudi v dejstvu, da nekateri izobraževalni programi še niso bili kreditno ovrednoteni. Predvidevamo tudi, da so na ta rezultat vplivale nekatere nedorečenosti in nejasnosti v zvezi s kreditnim vrednotenjem modulov odprtega kurikula.

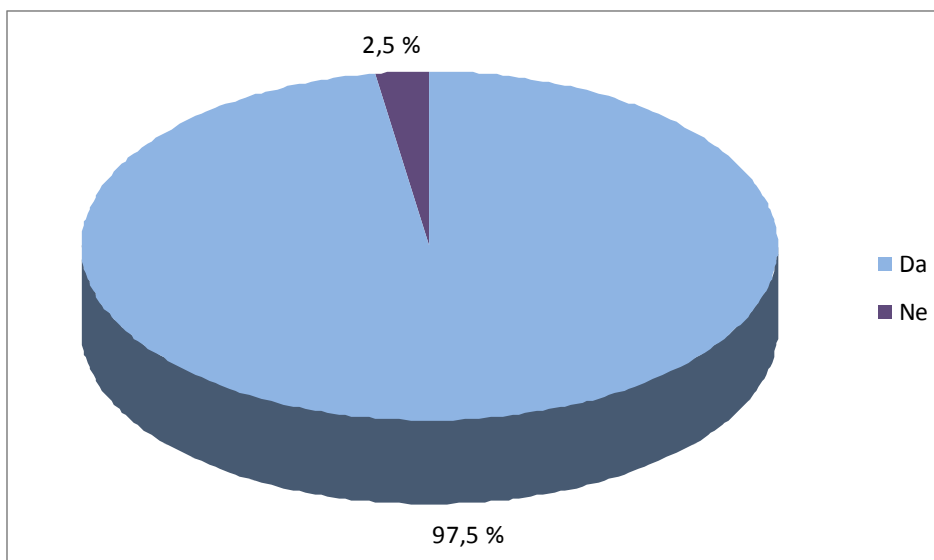
V rubriki »drugo« se je v enem vprašalniku pojavila kot aktivnost načrtovanja tudi evalvacija izvajanja, kar kaže na zavzeto in strokovno načrtovanje in poznavanje pomena preverjanja procesa in rezultatov ter njihovega izboljševanja.

3.7 Potrjevanje odprtega kurikula

Zakon o poklicnem in strokovnem izobraževanju v 68. členu določa, da je odprti kurikulum sestavni del letnega delovnega načrta šole, ki ga sprejme svet šole. Ker je potrjevanje odprtega kurikula že kar nekaj časa v veljavi, nas je zanimalo, ali in kako šole to izvajajo.

Najprej smo anketirance vprašali, ali je svet šole potrdil odprte kurikule izobraževalnih programov, ki jih izvajajo. Odgovori anketirancev so grafično prikazani v Grafikonu 4.

Grafikon 4: Potrditev odprtega kurikula na svetu šole

Grafikon prikazuje zelo visok delež (97,5 %) šol, ki so potrdile odprti kurikulum na svetu šole. Presenetljiv je podatek, da 2,5 % anketirancev tega postopka ni izpeljalo, čeprav je predpisan.

Pogovori s šolami o tem, kaj je v okviru odprtega kurikula tisto, kar mora potrditi svet šole, in različni pogledi na to so nas napeljali na idejo, da z vprašalnikom preverimo, kaj potrjujejo sveti šol za generacijo dijakov ob začetku izobraževanja po programu. Odgovori anketirancev so prikazani v Preglednici 23.

Preglednica 23: Potrjevanje odprtega kurikula v izobraževalnem programu za eno generacijo dijakov s strani sveta šole

elementi potrditve odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
število ur po letnikih za celoten program ene generacije dijakov	59	96,7	87	96,7	146	96,7
cilji in kompetence po letnikih za celoten program ene generacije dijakov	49	83,1	63	70,8	112	75,7
vsebina odprtega kurikula po letnikih za celoten program ene generacije dijakov	51	89,5	65	83,3	116	85,9

Iz preglednice je razvidno, da je večina na svetu šole potrdila razdelitev števila ur odprtega kurikula po letnikih izobraževalnih programov (96,7 %), nekoliko manjši odstotek anketirancev pravi, da je njihov svet šole potrdil razdelitev vsebin odprtega kurikula za vse letnike izobraževalnega programa za eno generacijo dijakov (85,9 %).

Rezultati kažejo, da ima 75,7 % anketirancev potrjeno razdelitev ciljev in kompetenc odprtega kurikula po letnikih izobraževalnih programov v celoti za eno generacijo dijakov. Sprašujemo se, kje so razlogi, da je delež potrditve ciljev in kompetenc pri programih SPI 83,1 %, pri programih SSI pa le 70,8 %.

Enega možnih odgovorov lahko dobimo s primerjavo programov SPI in SSI v segmentu ciljev in kompetenc, kjer lahko sklepamo, da so programi SPI v povprečju nekoliko bolj kompetenčno načrtovani in oblikovani, nabor ciljev in kompetenc pa sestavlja pregledno celoto, ki temelji na poklicni usposobljenosti, ki jo dijaki razvijajo v teh programih.

V rubriki »drugo« so anketiranci izpostavili, da potrjujejo module odprtega kurikula sproti za tekoče leto (2), da je možnost potrditve odprtega kurikula po izobraževalnih programih na šolah različna, kadar se programi izvajajo v kombiniranih oddelkih, ter da ob uvajanju novih izobraževalnih programov zaradi prilagajanja in upoštevanja vsakoletnih izkušenj (predvsem prve generacije) natančno načrtovanje celotnega odprtega kurikula za generacijo dijakov in potrjevanje ni najbolj smiselno.

V nadaljevanju nas je zanimalo, katere dokumente v zvezi z odprtim kurikulumom so potrjevali sveti šol. Odgovori anketirancev so prikazani v Preglednici 24.

Preglednica 24: Potrjeni dokumenti za izvedbo modulov odprtega kurikula za tekoče šolsko leto

potrjeni sklopi dokumentacije za izvedbo modulov odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
fini kurikulum (letna priprava na pouk) za izvedbo modulov odprtega kurikula za tekoče šolsko leto	60	96,8	86	95,6	146	96,1
katalogi znanja za module odprtega kurikula	62	100,0	86	95,6	148	97,4
načrt ocenjevanja znanja za module odprtega kurikula	60	96,8	84	94,4	144	95,4

Preglednica prikazuje visoko stopnjo verifikacije dokumentov za izvedbo modulov odprtega kurikula v tekočem šolskem letu, saj delež tistih, ki imajo potrjen fini kurikulum oziroma letno učno pripravo, kataloge znanja in načrt ocenjevanja, krepko presega 90 %.

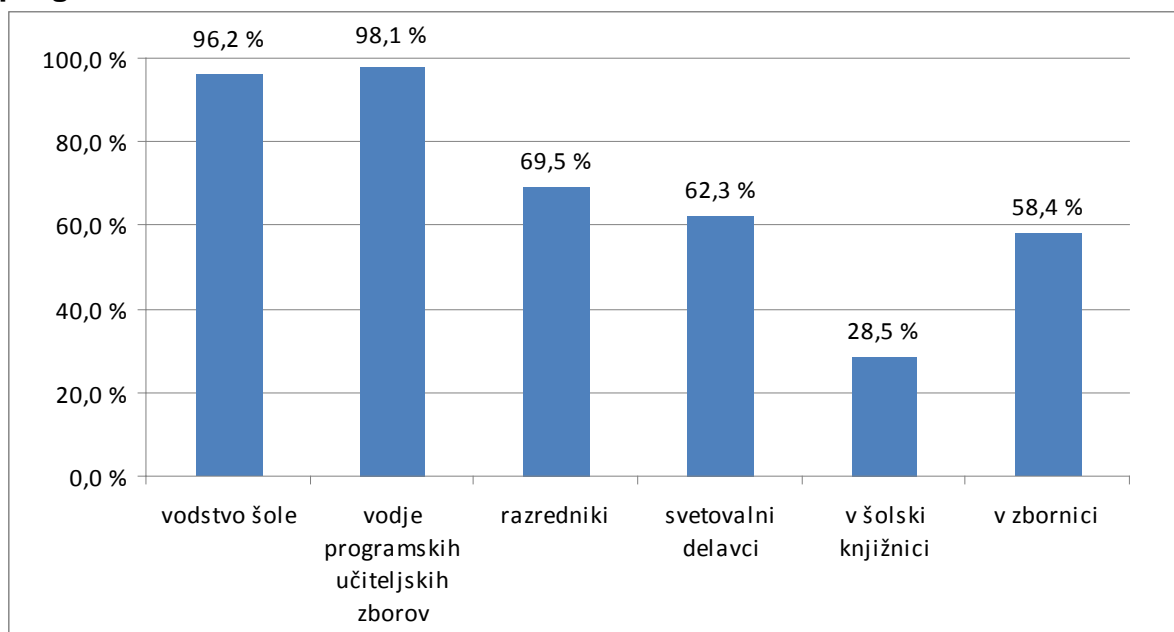
Pod »drugo« so anketiranci navedli še minimalne standarde znanja (6), kreditno ovrednotenje modulov odprtega kurikula (2), IK v celoti (2) in načine ocenjevanja.

3.8 Dostopnost informacij o odprtem kurikulumu

Dostopnost informacij o odprtem kurikulumu posameznega izobraževalnega programa je za vse, ki so na kakršen koli način povezani z izobraževanjem, zelo pomembna, zato nas je zanimalo, kje na šoli lahko zainteresirana javnost dobi informacije o odprtih kurikulumih izobraževalnih programov.

Pri tem vprašanju so anketiranci lahko izbrali več odgovorov, zato nam grafikon prikazuje izključno pogostnost izbire posamezne možnosti. Dobljeni odgovori anketirancev so prikazani v Grafikonu 5.

Grafikon 5: Dostopnost podatkov o odprtem kurikulumu izobraževalnih programov na šolah

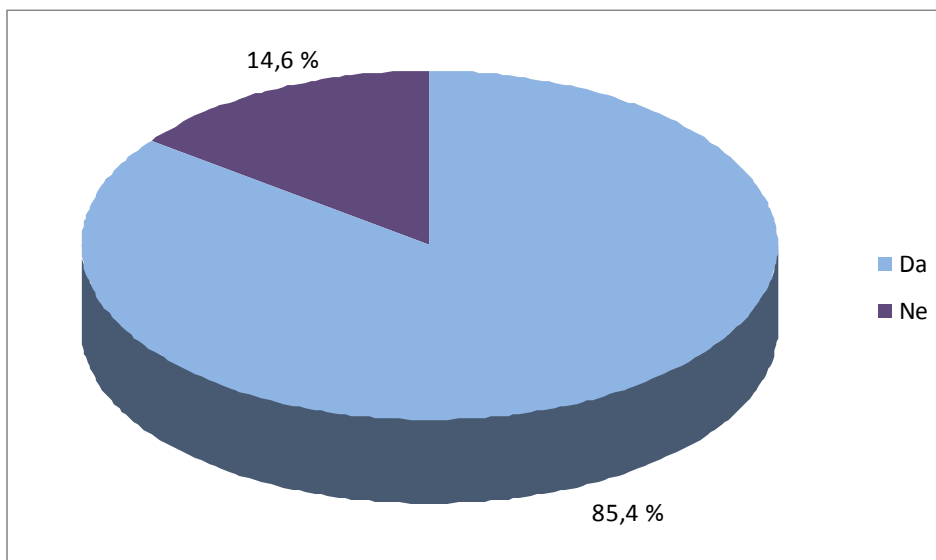
Grafikon nam kaže, da so podatki in dokumenti o odprtem kurikulumu dostopni pri vodjih programskih učiteljskih zborov, kjer je delež tistih, ki so to možnost potrdili, 98,1 %, sledijo pa jim vodstva šole z 96,2 %. Z dosti nižjim deležem so podatki o odprtem kurikulumu dostopni pri razrednikih (69,5 %), svetovalnih delavcih (62,3 %) ali v zbornici (58,4 %), čisto na repu pa je dostopnost v šolski knjižnici (28,5 %).

Pod rubriko »drugo« pa so se pojavili še odgovori pomočnik ravnatelja, člani programskega učiteljskega zbora (2), tajništvo (7) ter intranet (2) oz. interna spletna stran (18).

Zanimalo nas je, ali šole za predstavitev odprtega kurikula izobraževalnih programov bodočim dijakom uporabljajo informativne dneve, saj je to lahko zelo močno promocijsko sredstvo. Anketirance smo zato vprašali, ali je njihova šola odprte kurikule izobraževalnih programov predstavila na informativnem dnevu.

Odgovori anketirancev so predstavljeni v Grafikonu 6.

Grafikon 6: Predstavitev odprtega kurikula izobraževalnih programov na informativnem dnevu

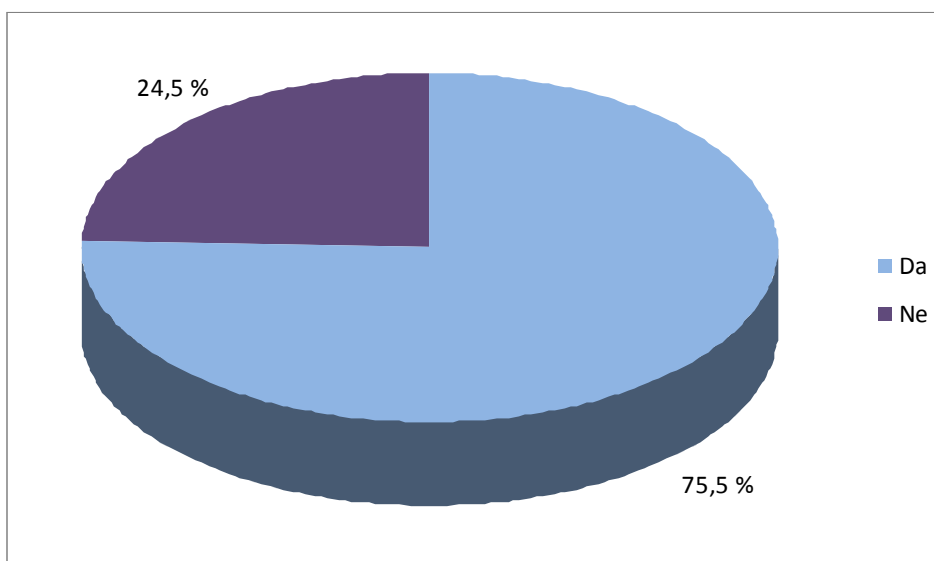
Rezultati kažejo, da večina šol (85,4 %) predstavi odprti kurikulum bodočim dijakom na informativnem dnevu, na osnovi česar lahko sklepamo, da so šole prepoznale odprti kurikulum kot orodje svoje promocije in prepoznavnosti v okolju, kjer delujejo.

3.9 Javna objava odprtega kurikula

Odprti kurikulum je del izobraževalnega programa, zato zanj veljajo enake zahteve glede objave, kot veljajo za ostale programske enote izobraževalnih programov. Šole so šele v zadnjih letih začele posvečati temu več pozornosti, z nekaj vprašanji na to temo pa smo želeli ugotoviti, kakšno je trenutno stanje na tem področju.

Anketirance smo vprašali, ali ima šola objavljene odprte kurikule izobraževalnih programov. Rezultati, ki smo jih dobili, so prikazani v Grafikonu 7.

Grafikon 7: Javna objava odprtega kurikula programov (skupaj SPI in SSI)

Rezultati kažejo, da ima odprte kurikule izobraževalnih programov javno objavljene tri četrtine anketirancev (75,5 %), četrtina pa je takih, ki odprtega kurikula ni javno objavila.

24,5 %-en delež tistih, ki so negativno odgovorili, je velik, še posebej če upoštevamo dejstvo, da je odprti kurikulum del javno veljavnega izobraževalnega programa, katerega objavo ureja zakonodaja.

V nadaljevanju nas je zanimalo (pri anketirancih, ki so pritrdilno odgovorili na vprašanje o objavi), kje so objavili odprte kurikule. Anketiranci so se izrekli pri vsakem od navedenih mest objave, po potrebi pa so mesta lahko dodali v rubriki »drugo«. Rezultati odgovorov so vidni v Preglednici 25.

Preglednica 25: Mesto oziroma način objave odprtega kurikula

mesto oz. način objave odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
v šolski publikaciji	27	58,7	39	56,5	66	57,4

na spletni strani šole	28	60,9	45	68,2	73	65,2
na oglasni deski, namenjeni učiteljem	19	41,3	27	40,3	46	40,7
na oglasni deski, namenjeni dijakom	4	9,3	11	16,7	15	13,8
v lokalnih medijih	1	2,3	0	0,0	1	0,9
drugje	12	18,5	16	17,2	28	17,7

Rezultati v preglednici kažejo, da sta najpogostejša načina objave odprtega kurikula spletna stran šole (65,2 %) ter šolska publikacija (57,4 %), dokaj pogosto pa se pojavlja tudi oglasna deska, namenjena učiteljem (40,7 %). Oglasna deska, namenjena dijakom, se kot mesto objave pojavlja samo v 13,8 %-em deležu, lokalnih medijev pa se šole za ta namen praktično ne poslužujejo.

Zanimivi so tudi odgovori v rubriki »drugje«, kjer šole navajajo npr. letni delovni načrt (4), interno spletno stran (8), internet (3), e-zbornica oz. spletna učilnica (2), zgibanke, CD-romi ...

Od anketirancev smo želeli izvedeti tudi, kaj je vsebina objave odprtih kurikulov izobraževalnih programov, saj smo bili v zadnjih letih priča pogostim razpravam o tem, katero vsebino naj šola objavi in česa ne.

Anketirance smo prosili (tiste, ki so o objavi odgovorili pritrdilno), naj navedejo, kaj so njihove šole v zvezi z odprtimi kurikuli objavile. Izrekli so se pri vsaki od navedenih vsebin, lahko pa so svoje odgovore tudi dopisali v rubriko »drugo«. Rezultati odgovorov so prikazani v Preglednici 26.

Preglednica 26: Objavljena vsebina odprtega kurikula

objavljena vsebina odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
katalogi znanja	23	50,0	30	46,9	53	48,2

nabor modulov	44	93,6	62	92,5	106	93,0
kompetence, cilji, vsebine	26	56,5	36	56,3	62	56,4
razporeditev modulov po letnikih – izvedbeni predmetnik za odprti kurikulum	45	95,7	56	86,2	101	90,2
število ur posameznih modulov odprtega kurikula	46	97,9	64	94,1	110	95,7
število kreditnih točk posameznih modulov odprtega kurikula	25	54,3	36	58,1	61	56,5

Odgovori kažejo, da šole najpogosteje objavljajo število ur posameznega modula odprtega kurikula (95,7 %), nabor modulov v odprtem kurikulumu posameznega izobraževalnega programa (93 %) ter razporeditev modulov odprtega kurikula v izvedbenem predmetniku (90,2 %).

Precej manjši je delež šol, ki objavijo kompetence, cilje in vsebine odprtega kurikula (56,4 %) ter kataloge znanja (48,2 %). Število kreditnih točk modulov odprtega kurikula objavi 56,5 % šol. Ta delež je relativno nizek tudi zaradi že omenjenih težav, ki so jih imele šole pri kreditnem vrednotenju modulov odprtega kurikula in ker nekateri izobraževalni programi še niso bili kreditno ovrednoteni.

Pod »drugo« sta se pojavila odgovora minimalni standardi znanja (3) in načrt ocenjevanja znanja (2).

3.10 Izvajanje modulov odprtega kurikula

Predvidevamo, da poteka izvajanje modulov odprtega kurikula na šolah podobno in s podobnimi robnimi pogoji kot ostale programske enote izobraževalnih programov, vendar pa pri tem ne moremo zanemariti dejstva, da so šole na področju izvedbe izobraževalnih programov avtonomne in da je prostor za uvajanje novosti ravno pri odprtem kurikulumu največji.

Anketirance smo v zvezi s tem vprašali, kako izvajajo module odprtega kurikula izobraževalnih programov. Ker je način izvedbe lahko zaradi specifičnosti različen pri različnih modulih, smo dopustili izbiro več odgovorov. Rezultati so prikazani v Preglednici 27.

Preglednica 27: Način izvajanja modulov odprtega kurikula

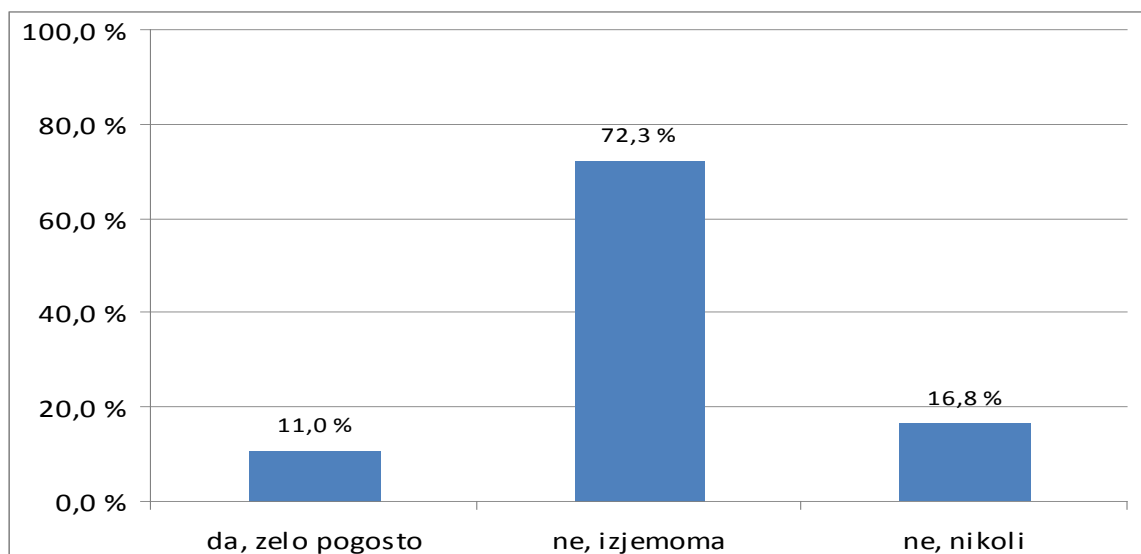
izvajanje modulov odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
izvajanje določenega števila ur na teden preko celega šolskega leta	38	59,4	63	68,5	101	64,7
izvajanje strnjene v krajšem časovnem obdobju (blokova izvedba)	4	6,3	9	9,8	13	8,3
kombinacija celoletnega in strnjene izvajanja	22	34,4	26	28,3	48	30,8
izvajanje modulov odprtega kurikula preko več letnikov programov	29	45,3	34	37,0	63	40,4

Rezultati v preglednici kažejo, da anketiranci najpogosteje izvajajo module odprtega kurikula na predmetni način – preko celega šolskega leta določeno število ur tedensko (64,7 %), precej modulov odprtega kurikula je tudi takih, ki jih izvajajo preko več letnikov izobraževalnega programa (40,4 %), slaba tretjina (30,8 %) izvaja module v kombinaciji celoletne in strnjene oblike, samo 8,3 % pa izvaja module odprtega kurikula v strnjeni obliki (v krajšem časovnem obdobju).

Na rezultate so zagotovo vplivale materialne in organizacijske možnosti šol, zelo verjetno pa je izbira načina odvisna tudi od vsebinske zasnove modula (koliko in kako je povezan s prakso, ali so moduli zasnovani predmetno, bolj teoretično ...).

Zanimalo nas je tudi, ali pri izvedbi modulov odprtega kurikula izrabljajo možnost, da sodeluje pri pouku posameznega modula v isti šolski uri več učiteljev hkrati. Rezultati odgovorov so prikazani v Grafikonu 8.

Grafikon 8: Izkoriščena možnost sodelovanja več učiteljev hkrati v isti šolski uri pri pouku posameznega modula odprtega kurikula (skupaj SPI in SSI)

Rezultati odgovorov anketirancev kažejo, da na šolah zgolj izjemoma uporabljajo možnost, da izvajajo pouk tako, da sodeluje pri šolski uri več učiteljev hkrati (72,3 %). Takih, ki se te možnosti nikoli ne poslužujejo, je 16,8 %. Samo dobra desetina anketirancev (11 %) se te možnosti pogosto poslužuje.

Iz rezultatov lahko sklepamo, da si novi načini dela v razredu zelo počasi utirajo pot v srednje poklicne in strokovne šole.

V nadaljevanju pa nas je zanimalo tudi, kdo izvaja module odprtega kurikula na šolah. Anketiranci so podali odgovore, ki so vidni v Preglednici 28.

Preglednica 28: Osebe, ki izvajajo module odprtega kurikula

osebe, ki izvajajo module odprtega kurikula	SPI		SSI		skupaj	
	f	f %	f	f %	f	f %
učitelji, zaposleni na šoli/šolskem centru	64	100,0	92	100,0	156	100,0

laboranti/tehnični sodelavci, zaposleni na naši šoli/šolskem centru	14	23,7	28	33,7	42	29,6
učitelji, ki prihajajo iz drugih šol/šolskih centrov	10	16,7	12	13,8	22	15,0
mentorji pri delodajalcih	9	14,0	10	10,8	19	12,2
zunanji sodelavci	5	7,8	10	9,2	15	9,6

Iz odgovorov lahko sklepamo, da sodelujejo pri izvajanju modulov odprtega kurikula učitelji, ki so zaposleni na šoli/šolskem centru (100 %), kjer se izvajajo moduli odprtega kurikula. Na osnovi deleža laborantov/tehničnih sodelavcev (29.6 %) lahko sklepamo, da je v odprtih kurikulih kar znaten delež modulov, ki so aplikativno naravnani. Delež gostujočih učiteljev pa je 15 %, na osnovi česar sklepamo, da so v moduli odprtega kurikula predvsem vsebine, ki jih lahko pokrijejo učitelji na matičnih šolah.

Delež zunanjih sodelavcev in mentorjev pri delodajalcih pa je nižji (12,2 % oziroma 9,6 %).

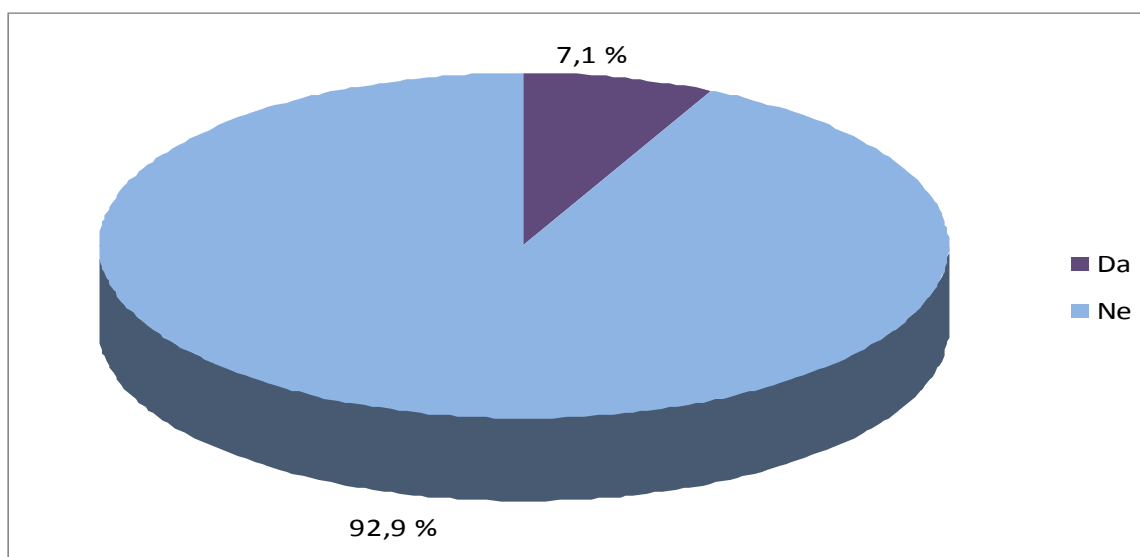
Med zunanjimi sodelavci se pojavljajo delodajalci, predstavniki različnih poklicev s specialističnimi znanji (2), predstavniki različnih inštitucij (2) (npr. policijska uprava) in predstavniki razvojnih agencij.

Iz razgovorov s predstavniki šol smo zaznali, da se nekateri deli modulov ali moduli v celoti izvajajo izven šole. Zato smo anketirance vprašali, ali ima njihova šola module odprtega kurikula, ki se izvajajo deloma ali v celoti izven šole. Vse, ki so odgovorili pritrdilno, pa smo prosili, da navedejo o teh moduli naslednje podatke:

- ime modula,
- število ur modula,
- število ur izvajanja izven šole,
- kje se moduli izvajajo.

Delež tistih, ki izvajajo module odprtega kurikula izven šole, je predstavljen v Grafikonu 9.

Grafikon 9: Izvajanje modulov odprtega kurikula izven šole

Večina anketirancev (92,9 %) izvaja module odprtega kurikula samo na šoli, samo 7,1 % pa je takih, ki module odprtega kurikula izvajajo tudi izven šole.

Anketirance, ki izvajajo module odprtega kurikula tudi izven šole, smo prosili, da dopolnijo informacijo o modulih. Analiza teh podatkov kaže naslednje:

- pri programih SPI je takih primerov 7, pri programih SSI pa 4;
- za programe SPI je značilno, da se v odprtem kurikulu pojavlja več takih modulov;
- moduli odprtega kurikula se izvajajo v medpodjetniških izobraževalnih centrih, podjetjih, obratovalnicah, domu starostnikov, nuklearni elektrarni, centru biotehnike in bolnišnici;
- večinoma se izvaja izven šole samo del modula oziroma praktični del, razen v primeru zdravstvene nege in avtoservisne dejavnosti, ko sta modula v celoti izvedena izven šole;
- moduli trajajo od 30 do 196 ur, izven šole pa se odvija od 24 do 186 ur.

4 UGOTOVITVE SPREMLJANJA

Z evalvacijsko raziskavo smo se želeli dotakniti vseh tistih področij, ki so po našem mnenju pomembna za načrtovanje in izvajanje odprtega kurikula izobraževalnih programov skladno s smernicami razvoja programov srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Vprašalnik za šole smo zasnovali tako, da so nam rezultati omogočili primerjavo med SPI in SSI, ker smo želeli ugotoviti, kako močno vplivajo na praktične rešitve problemov v zvezi z odprtim kurikulumom specifičnosti nivoja izobraževanja. Z analizo odgovorov, ki smo jih dobili od anketirancev, smo ugotovili, da teh razlik ni veliko in da so na marsikaterem področju zanemarljive.

Vzorec, na katerem smo izvedli evalvacijo, je dovolj velik, da nam daje možnost posploševanja dobljenih rezultatov, zajeta so bila vsa strokovna področja, tako proizvodna kot storitvena, na obeh nivojih izobraževanja. Rezultati ustvarjajo neko povprečno sliko o odprtem kurikulumu v programih SPI in SSI na srednjih šolah v Sloveniji.

Pregled odgovorov in rezultatov, ki smo jih dobili z vprašalniki, je pokazal tudi na sive lise (področja), ki jih anketa ni pokrila (npr. ali obstajajo in kakšne so razlike v načrtovanju in izvajanju modulov odprtega kurikula med šolami z velikim in majhnim številom dijakov), bi pa lahko pomembno prispevala k celovitosti podobe odprtega kurikula na poklicnih in strokovnih šolah.

4.1 Pogled šol na odprti kurikulum

Če pogledamo, kako so anketiranci rangirali po pomembnosti trditve o tem, kaj omogoča odprti kurikulum, lahko sklepamo, da vidi večina poklicnih in strokovnih šol odprti kurikulum usmerjen k dijaku, k zagotavljanju čim ustrežnejših znanj in spretnosti za njihovo boljšo zaposljivost, omogoča pa tudi ponudbo specializiranih znanj na strokovnih področjih, hkrati s tem pa je močno poudarjen pomen sodelovanja šol z delodajalci.

Zanimiva je primerjava teh odgovorov z odgovori, v katerih so šole navajale cilje, ki jih želijo z odprtim kurikulumom uresničiti. Na prvih treh mestih se nahajajo nova strokovna znanja in spretnosti, razvijanje dodatnih kompetenc ter poglobljanje znanja in spretnosti obstoječih strokovnih modulov.

Primerjava najpogosteje izbranih trditev obeh vprašanj kaže na enoten pogled šol na to, kaj naj zajemajo moduli odprtega kurikula.

Odgovori na obe zgoraj omenjeni vprašanji kažejo, da šole večinoma dobro poznajo osnovno filozofijo in namen odprtega kurikula v izobraževalnih programih.

Po našem mnenju je velik delež šol (10,2 %), ki v proces priprave odprtega kurikula niso vključile socialnih partnerjev. Anketirancev sicer nismo prosili za komentar pri odgovorih, kljub temu pa sta se pojavila dva (nezainteresiranost in težave pri vzpostavljanju stikov s predstavniki okolja in socialnih partnerjev ter načrtovanje takšnega načina dela v naslednjih letih). Iz tega sklepamo, da bo potrebno pri svetovanju šolam tej temi posvetiti večjo pozornost in poskrbeti za informiranost širšega kroga socialnih partnerjev o njihovi vlogi pri odprtem kurikulumu.

4.2 Sodelovanje socialnih partnerjev

Glede na ugotovitve, ki so predstavljene v rezultatih in interpretaciji, lahko sklepamo, da je sodelovanje predstavnikov gospodarstva, zavodov, regionalnih razvojnih agencij in zbornic zadovoljivo, saj jih je večina šol uspela pritegniti k sodelovanju pri oblikovanju odprtega kurikula.

Primerjava pozitivnih in negativnih izkušenj šol s sodelovanjem predstavnikov socialnih partnerjev prikazuje na eni strani precejšnjo pripravljenost za sodelovanje, na drugi strani pa močno nezainteresiranost.

V zvezi s tem je zanimiv tudi podatek, da se vabilu šol na sestanke v zvezi z odprtim kurikulumom odzove 45,4 % povabljenih, na anketne vprašalnike pa jih odgovori 39,3 %. Večjo odzivnost socialnih partnerjev, ki so vabljeni na sestanek, lahko razložimo s predpostavko, da je pri tem komunikacija dvostranska, mogoča je izmenjava mnenj, pridobitev dodatnih informacij, obenem pa je bolj izkoriščen čas, ki so ga partnerji pripravljene posvetiti tej temi.

Sodelovanje socialnih partnerjev po vsebinski plati lahko strnemo v naslednje ugotovitve:

Sodelovanje socialnih partnerjev je najbolj intenzivno pri dajanju idej, katere cilje in kompetence naj šola v posameznih izobraževalnih programih uresniči v okviru odprtega kurikula.

Precej izenačen delež socialnih partnerjev, ki sodelujejo pri pripravi in izvedbi modulov odprtega kurikula, je pričakovan, saj smo predpostavljali, da so socialni partnerji, ki se vključujejo v pripravo odprtega kurikula, pripravljeni sodelovati tudi pri izvedbi. Ocenjujemo tudi, da pri tem prednjačijo šole in panoge, ki so bile s sfero dela tesno povezane že v preteklosti (dualni sistem, praktično usposabljanje z delom, sodelovanje v skupnih projektih ...).

Ugotavljamo tudi, da postaja odprti kurikul pomembno področje sodelovanja lokalnega okolja, gospodarstva in storitvene dejavnosti s šolami. Izmenjava informacij prispeva k oblikovanju odprtega kurikula kot dela izobraževalnega programa, ki je prilagodljiv sodobnim potrebam delodajalcev. Analiza je pokazala, da je obseg aktivnega sodelovanja socialnih partnerjev različen (nekateri sodelujejo samo s predlogi, manjši del se jih vključuje v oblikovanje odprtega kurikula) in predvidevamo, da je odvisen od prepričanja delodajalcev, kako pomemben je njihov vložek v bodoče kadre in osebnih nagnjenj za poučevanje.

4.3 Oblikovanje odprtega kurikula

Analiza je pokazala, da imajo različne kategorije zaposlenih na šolah različen vpliv na oblikovanje odprtega kurikula izobraževalnih programov. Potrdila je naša pričakovanja, da se z oblikovanjem odprtega kurikula ukvarjajo predvsem člani programskih učiteljskih zborov (učitelji strokovne teorije, splošnoizobraževalnih predmetov in praktičnega pouka).

Vidna je vloga ravnateljev, predvsem pri pripravi predlogov, njihov vpliv pri tej aktivnosti pa je verjetno povezan tudi z organizacijo dela na šoli, z uresničevanjem ciljev vizije in strategije šole ter umestitvijo šole v lokalnem okolju.

Zanimiva je tudi ugotovitev, da so šole dokaj močno naklonjene ideji, da moduli odprtega kurikula omogočajo dodatno pripravo na zaključni izpit oziroma poklicno matura ter da v okviru odprtega kurikula omogočijo pripravo dijakom za nadaljevanje izobraževanja. Anketirancev, ki so se s trditvijo povsem in večinoma strinjali, je bilo skupaj v prvem primeru skoraj 2/3, v drugem primeru pa več kot 3/4.

Omenjeni rešitvi nista v popolnem neskladju s temeljnimi načeli odprtega kurikula, kažeta pa željo šol, da se promovirajo preko doseženih rezultatov dijakov ob zaključku izobraževanja oziroma da nudijo zelo dobro izhodišče za nadaljevanje izobraževanja.

Načrtovanje odprtega kurikula in umestitev v izvedbeni kurikulum predstavlja za šole veliko novost, saj je bilo v starih izobraževalnih programih vse določeno in predpisano v predmetniku. Odgovori anketirancev kažejo, da je večina šol načrtovala odprti kurikulum v izvedbenem predmetniku (razdelitev ur po letnikih), manj pa so se ukvarjali z razporejanjem modulov odprtega kurikula po letnikih, umestitvijo ciljev in kompetenc (zaporednost in nadgrajevanje) ter najmanj s kreditnim ovrednotenjem modulov. Iz navedenega lahko sklepamo, da se je velik delež šol lotil načrtovanja parcialno in načrtoval samo tisto, kar nujno potrebujejo v tekočem oziroma naslednjem šolskem letu. Pri tem načinu načrtovanja obstaja velika nevarnost, da programski učiteljski zbor izgubi pregled oziroma celotno sliko o odprtem kurikulumu, še posebej, dokler si z načrtovanjem ne pridobi določenih izkušenj.

Presenetljiv je odgovor večine šol, da so v tako velikem obsegu pripravile podlage in dokumente za izvajanje modulov odprtega kurikula, še posebej pri pripravi letne učne priprave, katalogov znanja, minimalnih standardov znanja in načrta ocenjevanja.

4.4 Potrditev odprtega kurikula

Svet šole je praktično v vseh primerih odprti kurikulum potrdil v okviru letnega delovnega načrta šol. Velike razlike med šolami pa so, ko ugotavljamo, kaj je svet šole potrdil. Primerjava podatkov o načrtovanju in potrjevanju odprtega kurikula pokaže povezanost tako po vsebinski plati, ko primerjamo, kako so šole oblikovale odprti kurikulum izobraževalnega programa za eno generacijo dijakov, kot po dokumentacijski

plati, ko gledamo, katere dokumente je PUZ pripravil. Ta ugotovitev nam potrjuje predpostavko, da šole potrjujejo na svetu vse, kar so za odprti kurikulum pripravile, saj ni določeno, kaj naj bi se potrjevalo.

4.5 Objava odprtega kurikula

Ugotavljamo, da je dostopnost informacij o odprtih kurikulumih izobraževalnih programov na šolah dobra.

Javno objavo odprtega kurikula pa so šole kot koristno prepoznale šele v zadnjih letih, saj so imele v zvezi z njo veliko pomislekov in dilem. Postavljalo se je vprašanje, kaj objaviti, še posebej pa so bili izrečeni pomisleki o objavi katalogov znanja, ki so jih pripravili na šolah.

Rezultati odgovorov na vprašanje o objavi so pokazali, da ima objavljene odprte kurikule izobraževalnih programov samo tri četrtine vprašanih, kar pa je signal, da bo potrebno s šolami razčistiti odprta vprašanja, ki zavirajo javno objavo.

Velika razhajanja med šolami se kažejo tudi, ko primerjamo podatke o tem, kaj šole o odprtih kurikulumih objavljajo, zato bi bilo smiselno sistemsko določiti, kaj je potrebno objaviti.

4.6 Izvajanje modulov odprtega kurikula

Ugotavljamo, da se šole pri izvajanju modulov odprtega kurikula gibljejo v okviru danih možnosti in ustaljene prakse.

Postopoma se uveljavlja strnjeni način izvajanja modulov – predvidevamo, da predvsem v primerih, ko to narekujejo specifičnosti modulov, prevladujoče pa je še vedno izvajanje modulov določeno število ur tedensko preko celega šolskega leta.

Izvajanje pouka z več učitelji, ki hkrati poučujejo v moduli odprtega kurikula, je novost, ki se je večina poslužuje samo izjemoma. Vseeno pa ti rezultati vodijo k razmišljanju, da je novost (možnost) sprejeta pozitivno, saj je delež tistih, ki te

možnosti ne uporabljajo, relativno majhen. Predvidevamo, da so to predvsem šole z majhno kadrovske zasedbo.

Analiza izvajalcev modulov odprtega kurikula je pokazala, da šole pri izvajanju modulov odprtega kurikula vključujejo tudi strokovnjake, ki delujejo izven šole, kar popestri izvajanje in prispeva k učinkovitejšemu doseganju ciljev in kompetenc v modulih odprtega kurikula.

Predvidevamo, da je želja po učinkovitejši izvedbi določenih modulov botrovala tudi uveljavitvi izvajanja dela modulov izven šole, v okolju, kjer so optimalne možnosti za doseganje ciljev modulov. Tvrstnega načina izvajanja verjetno nikoli ne bo veliko, pomembno pa vpliva na razvoj sodelovanja med šolami in socialnimi partnerji.

5 ZAKLJUČEK

Evalvacijske raziskave o odprtem kurikulumu potekajo na Centru RS za poklicno izobraževanje sistematično že 4 leta. Prej so evalvacije zajemale predvsem specifičnosti posameznih strokovnih področij, pričujoča raziskava pa je zajela vsa strokovna področja, osredotočili pa smo se samo na nivo SPI in SSI.

Rezultati raziskave so nam pomagali odkriti težave, dileme in stranpoti, ki jih imajo šole pri uvajanju novih in prenovljenih izobraževalnih programov, zato smo jih upoštevali tudi pri pripravi publikacije Priporočila za načrtovanje in izvedbo odprtega kurikula v programih poklicnega in strokovnega izobraževanja, ki je objavljena na spletni strani Centra RS za poklicno izobraževanje.

Ugotovitve spremljanja so pokazale področja, ki jim morajo šole pri odprtem kurikulumu posvetiti več pozornosti, to so predvsem sodelovanje s socialnimi partnerji, potrjevanje in objava odprtih kurikulumov ter njihova izvedba.

Analiza strukture odprtih kurikulumov, ki bo omogočila natančnejše primerjave med strokovnimi področji, ni predmet tega poročila. Podatke o strukturi smo zbrali hkrati z vprašalniki, rezultati pa bodo objavljeni v posebnem poročilu.

Rezultati obeh poročil bodo dali podrobnejšo sliko o stanju odprtega kurikula v programih srednjega poklicnega in strokovnega izobraževanja.